

Štv. Број 9.—10. V Ljubljani, oktober 1923.

Leto Год. V.

Pozdravljen, kraljevič naš!

Naše duše okoli zibke krožijo
 in sluh nastavljajo besedam sojenic,
 ki so prišle, da povedo,
 kaj za Te je od vekomaj že sojeno.
 Tihe njih prorokbe mi v duše
 svoje uklepamo in se zaklinjamo :
 Kar je v prorokbah težkih dni
 in neizproženih udarcev domovini —
 preko volje naše in hotenj sokolskih
 ne pride volja sojenic,
 ker mi smo kovarji usode Tvoje in svoje!
 In ta usoda — to naša je volja,
 in naša volja gre od Soče navzdol
 po morju jadranskem in kroži nad poljem Gospe svete
 in naša volja kleše v državi srečo in mir —
 kleše Ti carstvo sokolskih vrlin.
 Mi smo s Teboj — in mi smo mladost,
 ki hoče in mora kovati kraljestvo
 Slave — Tvoje in svoje!

Naš prapor.

(Ob 60-letnici Sokolskega društva v Ljubljani.)

Naš prapor je iz modrega blaga,
v daljavo sinjo kaže pot ponosno,
in z njim viharja se poljub igra,
za njim korak naprej gre neizprosno.

Naš prapor je iz bele svile stkan,
da skozi noč prečista luč nam lije,
nikjer krepostim grob ni izkopan,
saj v dušah solnce vzorov naših sije.

Naš prapor v rdečilu se blesti,
ki vanj iz srčne je krvi spulitelo,
ko eno srce zadnjič zadrhti,
bo v srcih bratov vekomaj živelo.

Naš prapor dviga v vis srebrni ptič,
v polet izprožena so smela krila.
Kam? . . . Dol preplitev je, prenizek grič,
da bi ga ne prenesla volje sila.

Naš prapor s cvetjem zlatim je obšit,
ljubezen nežnih rok ga je nabrala:
svet moje duše — vsakemu očit,
beseda ni sokolska še lagala!

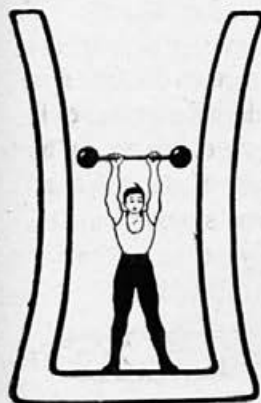
Naš prapor v krepki pesti kot oblak,
kod vedra misel nam leti v daljine,
na levo, desno straži ga korak,
čuvarice so jekla mu ostrine.

Naš prapor spremlja množic vrisk in spev,
iz src prisega se glasi zvestobe,
časti, ponosa, radosti odmev
drobi v nemoč osti klevet in zlobe.

Naš prapor neoskrunjen kliče v boj
za moč domovja in za njega slavo,
in zadnjič mu ukaz zakliče »Stoj!« —
ko pade zadnji brat za očetnjavo!

Naša skupna vez — sokolska ideja.

III.

sokolski organizaciji se nič ne razlikujemo po naslovu, stanu, poklicu, po bogastvu ali po uboštvu. Vsi smo enaki med seboj — nihče ne sme biti prvi, nihče zadnji. Med nami vlada načelo bratstva. Pri sokolskem delu nismo gospodje, delavci, gospodične, delavke, obrtniki, trgovci, kmetje itd., v sokolski organizaciji smo bratje in sestre, ki se cenimo in spoštujemo, se dostojno in krepostno vedemo in ki vsi stremimo za istim smotrom: za čim večjo in čim lepšo telesno in nravstveno popolnostjo in dovršenostjo, da bo ves naš narod telesno močan in nravstveno lep.

Naša pot gre vedno naprej in vedno navzgor. Odmora, počitka, odnehanja in običajne zadovoljnosti ni nikjer in nikoli v Sokolstvu. »Sokolstvo je večno gibanje!« vелеva Tyrš. Iz tega večnega gibanja izhaja drugi Tyršev nauk: »Sokolstvo je večna nezadovoljnost!«

Globokega pomena tega večnega gibanja in te večne nezadovoljnosti ni težko umeti. Stoječa voda se usmradi. Človek, ki se poleni in zanemari, postane malomaren do vsakega napredka. Ne živi in ne napreduje z duhom in zahtevami časa, ker njegove duševne in telesne sile zastajajo v razvoju, brezdelje jih ubija, da niso več prožne v delu in dovzetne za napredek. Človek, ki se vdaja uživanju, razkošju, nezmernosti, se pogreza vedno globlje v propad mehkužnosti in slabosti, dokler telesno in duševno popolnoma ne propade. Ubijalec je samega sebe. Stari Rimljani so bili mogočen in slaven narod, ki so svojo moč razpredli malone po vsem tedaj znanem svetu, dokler so bili čednostni, krepostni in junaški in dokler so nesebično ljubili svojo domovino. Ko so pa začeli veseljačiti, popivati in razkošno živeti, ko je postalo geslo njihovega življenja »kruh in igra!« — so propadali bolj in bolj, dokler ni docela zatemnela in ugasnila slava, moč in veličina stare in prostrane rimske države. In ako propade ves narod po lastni krivdi, kako ne bi propadel posameznik, ki ne skrbi za svojo telesno in nravstveno vzgojo?!

Treba nam je torej večnega gibanja telesa in duše; vežbanja, učenja, spoznavanja sebe in sveta, da ne zaostanemo, temveč da napredujemo in rastemo v moči, lepoti, znanosti, resnicoljubnosti, pravičnosti, požrtvovalnosti, v pogumu, odločnosti, vztrajnosti in vseh drugih telesnih vrlinah in duševnih krepostih. Zakaj vedeti moramo dvoje: 1. kar si pridobimo s telesnimi vežbami in z duševno omiko, to je za vsakega posameznika z lastnim trudom in z lastno voljo pridobljeno bogastvo, ki nam ga nihče ne more zmanjšati ali ukrasti, ako sami čuvamo in stra-

žimo te dragocene pridobitve svojega truda in svoje volje; 2. če se vsak posameznik telesno krepi in duševno bogati, tedaj najlepše in dejansko služi svojemu narodu, ker prispeva z lastnimi pridobitvami k splošnemu narodovemu telesnemu zdravju in k splošnemu narodovemu duševnemu bogastvu.

Bratje in sestre od sokolskega naraščaja, čujte mojo besedo: Z delom v sokolskih telovadnicah najizdatneje služite svojemu narodu. Dvigajoč zakladnico svojih moči, vrlin in kreposti in vedno jo osvežujoč z dotokom novih pridobitev in novih uspehov sokolske telesne in нравstvene vzgoje, stojite neprestano v službi domovine, ki z vašim bogastvom kiti svoje lice, a v vaši lepoti raste njena moč in veljava!

Bolj zvesto ne služi nihče svojemu narodu, nego mu služite vi, ki s svojim sokolskim delom in življenjem utemeljujete Tyrševo trditev o večnem gibanju.

DUŠAN M. BOGUNOVIĆ:

Razporedimo vreme!

ivot čoveka, žene i deteta ide kao brza voda. Dok ste još mladi ni ne opažati u igri i školi, da je to tako; ali čim ostarite i podete iz škole u život, ovu ćete istinu brzo upoznati.

U životu se živi samo jednom, to svi znamo, ali kako ćemo dugo živeti to niko ne zna. Razuman čovek, žena i dete kažu: »Život naš je kratak — i zato što je kratak moram da živim i radim tako, da od njega imam koristi i veselja ja i moj narod — jer iza mene doći će drugi, koji će nastaviti ono što sam ja započeo i samo tako bit će sretan i dugotrajan moj narod.« Ovu istinu moraju naročito da upamte naša sokolska deca, jer mi svi zajedno što živimo, mislimo i radimo za Sokolstvo — radimo za Narod, koji treba da bude dugotrajan i sretan. A da to možemo da ispunimo, moramo znati razdeliti vreme tako, da što više rada učinimo u svome životu na korist sebe, naših bližih, roditelja, društva, našega naroda i Slavenstva. Prvi uslov je zato, da znamo rasporediti vreme za rad, za jelo, za počinak, za školu, za Soko, za šetnju. Veliki učitelj svih nas Slavena J. Amos Komensky pravo kaže: »Mudra rasporeda vremena — jeste temelj svih radova i uspeha.«

Naročito se mora sokolska omladina, već od rana da u tome pravcu sama odgaja jer i rasporeda vremena omogućit će Vam pre svega mirnoću, da sve u određeno vreme bez žurbe i s uspehom dovršite; kad rasporedite vreme posao će Vam biti lak i Vi ćete sami uživati u tom radu.

Rasporedite si mudro vreme za rad, za jelo, vedrivo i zabavu. Najpre, gledajte da dovršite sve što Vam je stavljeno u dužnost, rad bilo u školi ili u Sokolu ili gdje drugdje, a tek posle odajte se zabavi i otpočinku. Teži rad svršavajte uvek pre podne, kad ste sveži i odmorni a lakši posle podne. Nikad nemojte ni jedan čas prepustiti bez koristi, a nikad nemojte da se odajete lenosti i takim zabavama, koje štete Vašemu telu i duši — jer pamтите, nikad se izgubljeno vreme ne će moći nadomestiti. Svaki čas naš neka ide u korist naš i našega naroda, pa će nam tako omiliti život i rad i sve će nam biti lako i brzo gotovo.

Svako večē pre nego što podete spavati pitajte sami sebe: »Što sam dobra danas učinio, koju korist imam od današnjega dana? Zašto više nisam što radio i što sam danas pogrešio?« Takva pitanja postavite si svaki dan.

Svako večē posle takvoga mišljenja — stavite na papir, što imate da radite sutra u koji čas i koje vreme. Razmislite dobro koliko imate vremena za svaki rad.

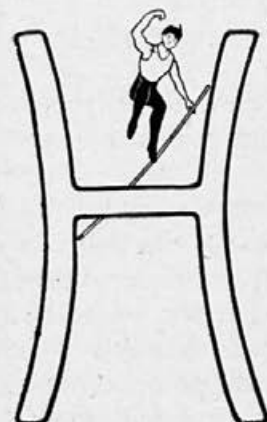
Tako radeći omiliće Vam rad — život će Vam postati mio i veseo. Sve će ići, kako kaže naš narod »kao po loju«. A naša mlada država, a i naše Sokolstvo treba radljivih, odgojenih građana i članova . . . A Vi, kao sokolska omladina, budite primer u tom drugima — verujući: da rad, red i vreme drži gradove — drži i našu mladu državu, koja treba sinova i kćera, koji rade i odgaju sebe i drugoga.

A jedno sredstvo za dobru budućnost Sokolstva i Naroda jeste: Rasporedimo vreme — da sve ono što smo dužni da učinimo — učinimo u određeno vreme, bez štete na drugi rad, koji posle imamo da učinimo. Rasporedite vreme — to je također jedan deo našega rada u Sokolstvu

J. S—c:

Tekma.

koncu je šlo. Videl sem še tekme v skoku in teku. Vrste, ki so štele po sedem telovadcev, so se žgale na krasno prirejenem telovadišču že vse dopoldne. Drugod še ne, le pri korakanju se je opazila utrujenost. Razpoloženje je nekoliko ponehalo, zato pa se je povečala skrb in pojavljala se je neke posebne vrste mrzlica, ki jo pozna samo tekmovalc, ko mu gre za prvenstvo. Štirje niso prišli v poštev, dva sta si bila prav blizu in tretji ni bil daleč za njima. Rožnat dijak in suh ključavničarski vajenec — Jaka — sta se pogosto spogledavala, se drug drugemu posmejavala, poleg tega pa — odkrito rečeno — drugemu želela vsaj malo »smole«.

Naj bodo besede o bratstvu še tako lepe, naj se še tako trudiš biti plemenit in privoščiti drugemu to, kakor sebi — pri tekmi vse to odpove. Slekeli bi se, sezul bi čevlje in šel bos, daroval bi zadnjih 10 dinarjev z denarnico vred, a volji za doseg prvenstva se odreči in prvenstvo drugemu kakor sebi želeči — tega ne zmoreš — vsaj naš Jaka ni zmogel.

Pravijo, da so taki tekmovalci, ki so popolnoma mirni, četudi imajo tekmece svoje vrste ali pa še boljšega, najboljši in da so takim uspehi zagotovljeni.

Jaka je vse to desetkrat čul in bil o tem skoro popolnoma prepričan, samo narave ni bil take. V njem je vse trepetalo in skoro tresel se je. Mogoče bi bilo zanj boljše, če bi bil nekaj točk zadaj, ker potem bi bil rešen vsega šklepetanja.

Vaditelj je pripravil desko za odriv, odmeril razdaljo za zalet, zakaj vsaka vrsta in še vsak telovadec ima nekaj svojega. Vrvica na stojalih je bila napeta kot struna, v resnici pa bi jo vsak vetrič snel. Sodniki so se vsedli na svoja mesta, trobka se je oglasila in vrsta je stala lepo zvrnana v pozoru. Kratek »odmor« je bilo povelje pozornega odmora. Največji je na vrsti. Premišljen zalet, preračunan odriv — hop —. Dobro je! Za njim drugi, nekateri srečno, drugi zopet ne. Jaka stoji pripravljen. Kite na nogah so napete. Premišljeno, kot bi meril, prične z dolgimi in urnimi koraki, ki se, čim bliže, tem hitreje tope v silen tek. Vrat je ves v kitah. Mišice na prsih in na rokah so čudno napete, ravno pri odrihu dobi obličje čisto drug izraz. Čuje se rezek »pek«, kolena so že pod brado, z močnim zamahom poženejo roke telo naprej, ga vleknejo, noge pa že s prednosa teže v doskočišče. — Vrvica je obstala.

Jaka se samo smeje. Prikoraka v vrsto. Oči tekmovalcev se vjemo. Vse bereš na hip: veselje, žalost, srečo, smolo, zavist, navdušenje, poparjenost itd. A kljub temu je Jaka ves brat. Za hip bi želel, da so magari vsi prvi, samo da ni od nikogar slabši.

»Jaka, prvo imaš!« so mu zagotavljali eni resno, drugi z dvomom, tretji z nevoščljivostjo, četrti iz navdušenja.

O, kaj vse občuti ena sama tekmovalna vrsta v enem samem dopoldnevu! In kaj tekmovalec med mnogimi vrstami! To se more le doživeti.

Odkorakali so na tekališče. Tu je bilo prostora za vseh sedem nankrat. Z lahkimi trakovi pregrajeni prostori so nudili vsakemu tekmovalcu svoje poprišče k enakemu cilju.

Jaka se je pripravil prav kot za naskok. Skoro mačje prihuljen, a vendar prožno vzpet je čakal na znamenje. Vedel je, da ima dobre tekače poleg sebe in da bo treba napeti vse sile. In 100 jardov je za nekaj sekund le dolga pot.

Sodnik zamahne z zastavico. Dva sta brž zaostala. Že odriv ni bil pravi. Pet jih drvi, da se praši. Malo pred sredo omaga zopet eden. Preveč hiti — koraki so prekratki, ne more zdržati, ker tudi sam ni velik. Še čudno, da je zmagoval do srede.

Štirje brzé.

»Teci Jaka, pritisni Ivan, žuri se, žuri Dušane, teci, teci — zdaj! Tiši — Hiho, hiho! — Brzo!«

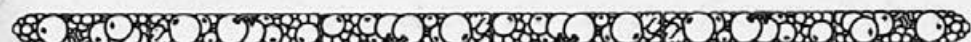
Z najraznovrstnejšimi vzkliki spremlja množica gledalcev ter izpodbuja in bodri ta tega, oni drugega — vsak ima svoje ljubitelje in prištaše. A kaj se meni ta čas tekmovalec za kričače. Glavno je, da ne vidi nikogar poleg sebe. In med tem kričanjem je zaostal Jaka toliko, da je tekel že tretji.

Napne vse moči. Naenkrat ne vidi nič razen polno kolobarjev, kjer se vrti med njimi šop lipovih vejic v krasen, s trobojnico pretkan venec. — Trak je pretrgan. — Jaka drevi, a noge se motajo, glava klone in telo omahne . . .

Sodniki so razglasili: prvi trije po deset točk. — Tekma je končana!

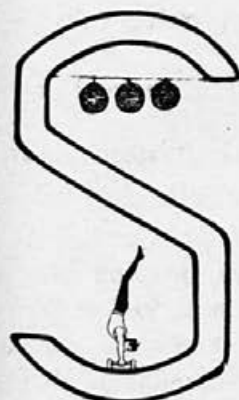
Kljub po pesku odrgnjenemu životu je bilo Jaku tako dobro pri srečju, da bi sedaj dal vsakemu vse — vse, še vence bi mu odstopil, samo pol točke nad njim bi si bil izgovoril.

Ali smo res vsi taki?

S. VRDOLJAK:

Bitnost i svrha igre.*

vi vi dobro znate, da je igra sestavni dio tjelevožbe. Kada se govori o igri, obično mislite na srestvo, kojim se jača tijelo i razvedruje duh. Ovakovo mišljenje o igri tek je jednostrano. Prava bitnost i svrha igre mnogo je dublja i šira, a to se vidi iz činjenice, što se i veliki svjetski umovi, sa svim dubokim proučavanjem, nisu mogli složiti u svemu o njezinoj suštini i cilju.

Mi ćemo spomenuti tri najraširenija učenjačka mišljenja ili teorije o bitnosti i svrsi igre.

Prvo: igra je oporavak, razvedrilo duševnih i tjelesnih sila iza duševnog i tjelesnog rada. Ovo mišljenje zastupahu njemački naučenjaci Schiller, Lazarus i otac njemačkog turnarstva Guts-Muths. Odmah se našli protivnici, koji su rekli: »Ako su tijelo i duh umorni, e onda je hrana, odmor i san, da ih odmore i ojačaju a ne igra, kojom se sile troše, mjesto dobivaju.« Ili su im predbacili: »Djeca i mlade životinje počimaju se igrati čim se probude, t. j. čili i neutrudeni, kada im još nije potreba tjelesnog i duševnog oporavka i kada nisu još ni najmanje umorni.«

Drugo mišljenje ili teoriju zastupa najprije naučenjak i pjesnik Schiller, koju je kasnije upotpunio H. Spencer, On ju prikazuje otprilike

* Ovaj članak bit će naraštaju jasan, ako ga skupa čitaju s prednjakom.

ovako: Sve životinje nižeg stepena imaju to zajedničko, da su njihove sile uložene u djelovanja neophodno potrebna za ušćivanje života. Vidi ih se kako su neprestano zaposleni ili traženjem hrane ili izbjegavanjem neprijatelja ili gradnjom kakovog zakloništa i pripravljenjem za dolazak mladih. Ma ako promatramo životinje višeg stepena, koje imaju brojnije i razvijenije sposobnosti, vidimo čim dalje, da njihove sile i vrijeme nisu upotrebljene isključivo u to, da zadovolje neophodnim potrebama života. Zahvaljujući svojoj premoći, one mogu da priskrbe bolju hranu i time dobivaju jedan suvišak na energiji. Udovoljivši svojim potrebama, ništa ih ne goni da prekomjerno upotrebljuju energiju, nikakav plijen ih ne mami, nikakva potreba ih ne tjera. I kako jake prednosti prati obično i veliki broj različnih prednosti, vidimo, da tamo, gdje su se razvile brojne energije, prilagodene najrazličnijim potrebama, nemoguće je, da bi sve djelovale u isto doba. Prema okolnostima, sada je jedna, sada druga, koja je zaposlena, dočim ostale ostaju dugo vremena nezaposlene. Odatle proizlazi, da mi često susrećemo kod životinja višeg stepena životnu energiju koja prelazi granice neophodnih potreba i dolazi u napetost. Ova suvišna energija, sila, mora naći nekog oduška napetosti, a nalazi je u raznim kretnjama, koje sačinjavaju igru.

I ova teorija našla je protivnika, koji su, među ostalim, kazali: »A koliko puta vidi se umorne djece, da se igraju, ako ih kakova stvar zanima. Pa i bolesna u postelji igraju se na razni način. Ako je dijete bolesno ili umorno, sigurno je da nema nikakove suvišne energije ili sile, pa ipak se igra.«

Sa svim tim predbacivanjima i prva i druga teorija ima u sebi dosta istine, ali nije isključiv i jedni razlog bitnosti i svrsi igre.

Treće mišljenje postavio je njemački naučenjak Groos i ona je našla najviše privrženika. Ovakovo je on prikazuje: Djelovanje svakog živog bića počiva na baštinjenom nagonu ili instinktu. Tako n. pr. vidimo mačkicu, kako će skočiti na komadić papira, koji se miče, a da to od nikoga nije vidjela. Čovjeku su prirodni brojni nagoni ili instinkti, koji kod rođenja nisu još razvijeni i koji se igrom onda razvijaju. Tako n. pr. mačka skače na papir, da u kasnijem životu, kad odraste, bude skakala ili lovila miša. Mladi jarići se igraju budući rožićima, da im bodenje u kasnijem životu posluži kao obrana. Djeca se međusobno igraju i time se razvijaju tjelesno i duševno. Bez te igre, vježbanja u mladosti, ne bi mačka bila u kasnijoj dobi dosta sposobna, da skače i lovi miša, ovan, da se rogovima uspješno brani, a dijete bi zaostalo duševno i tjelesno.

Prema tome igra ne služi, kako smo u početku spomenuli, da samo jača tijelo i razvedruje duh odraslih i djece, koja su već nešto duševno razvijena, nego da razvija prirodene sile ili instinkte odmah iz prvih časova rođenja dalje. Kako nam tvrde naučenjaci, u prvom redu je igra, koja razvija dijete već odmah iza rođenja, a onda igru upotpunjuje p o d r a ž a v a n j e, koje se pojavljuje tek nekoliko mjeseci iza rođenja.

to jest dijete, kada se je nešto duševno razvilo, počinje da po malo podražava, što u svojoj okolini vidi, da drugi rade. A kada se je dijete još jače duševno razvilo, onda počimlje m a š t a da u obliku svakovrsne igre dijete dalje razvija.

I tako vidimo djecu, da se na sve moguće načine igraju. Sve to ima svoju svrhu, a ta je, kako već spomenusmo, da dijete telesno i duševno usavrši.

Iz svega proizlazi, da igre imaju veliku odgojnu svrhu. Franceski filozof Frédéric Queyrat dijeli igre, koje imaju zadaću da tu svrhu postignu, u šest razreda:

1. P o m i č n e i g r e, kojima se tijelo jača. Tih igara ima sva sila. Često su spojene s drugima, koje razvijaju i duševne sile. Ako su ovakove igre ugodne, vesele, rasterećuju mozak, te je onda njihov utjecaj još izdašniji. Osim toga su naravnije, jednostavnije, a sve ovo daje igri neku prednost nad tjelovežbom u užem smislu, koja više tereti mozak. Ovakove igre usavršuju okretnost, spremnost djeteta itd.

2. I g r e z a o d g o j ć u t i l a. Tako n. pr. vidimo djecu, kako iz malena lupaju po raznim predmetima, sviraju, bubnjaju, različite stvari stavljaju v usta, opipavaju predmete itd. Čutila na taj način postaju savršeniija, finija, a po njima onda i druge duševne prednosti.

3. I g r e, koje razvijaju razum ili inteligenciju. Svako dijete je znatiželjno. Znatiželjnost razvija dar zapažanja i prosuđivanja. Zatim hoće sve da upozna: dira rukama, promatra predmete i na sve moguće načine prokušava ih. Time upoznaje predmete oko sebe i njihove osobine. Sve skupa oštri pozornost i pamet djeteta.

4. I g r e u s a v r š u j u r a z n e o s j e ć a j e. Dijete se najrade igra v društvu: ovime razvija osjećaj društvenosti, onda osjećaj simpatije, koja opet prouzrokuje osjećaje pravoga prijateljstva.

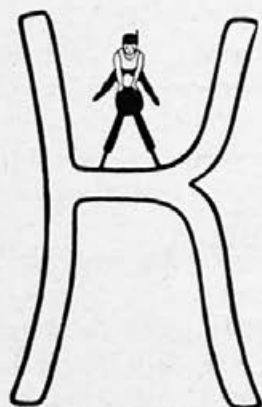
5. I g r e z a o d g o j v o l j e. Kod igara ima volja dosta prilike, da se razvije, n. pr. kod takovih, gdje je treba nekog napora, vještine, da se dosegne itd.

6. I g r e, koje odgajaju smisao za lepo, skladno ili estetično kao: promatranjem slikâ, slušanjem priča, junačkih pjesama. Ovdje spadaju i igre građenja ili arhitektonske, građenjem raznih malih građevina pomoću snjega, kamena, drva; igre plastičke pravljenjem likova ljudi i životinja itd. iz gline, snjega itd.; igre slikarske, slikanjem ljudi i predmeta; igre prikazivanja ili dramatičke, prikazujući događaje, gdje djeca sebe umišljaju u ulogama već vidanim ili umišljenim i dajući i umišljajući nežive predmete u sličnim ulogama.

Svim tim stvarima se estetski instinkt iz svog prvog najjednostavnijeg oblika budi, usavršuje i profinjuje do konačnog, umjetničkog.

Sada, dragi naraštajci, imate širi i pravi pojam o bitnosti svrsi igara, pa ako Vam je što bilo nejasno vaši prednjaci to će vam rastumačiti. Zdravo!

Koliko nas je?

o sem večkrat prišel med naraščaj, so me razni mali radovedneži izpraševali, ali je res, da imajo bratce in sestrice po vsej Jugoslaviji, ali je res, da vsi telovadijo ravno tako pridno kot oni, ali je res, da imajo povsod tako dobre voditelje — bilo je brez števila takih vprašanj. Ako bi hotel vsem tem odgovriti naenkrat, bi se še meni zmešale vse one številke, ki jih moram vedno imeti v spominu. Zato sem se odločil, da vam, dragi naraščaj in deca, nekoliko odgovorim na ta vprašanja, da bo zadoščeno vašemu zanimanju.

Jugoslovensko Sokolstvo obsega vso državo in je najmočnejša zveza kulturnih društev v državi. V Sloveniji, na Hrvaškem, ob Jadranu, v divni Bosni, kršni Hercegovini, v zlati Vojvodini in v junaški Srbiji — povsod so sokolska gnezda. Od Vardara do Triglava, od Subotice do dalmatinske obale se nahaja 399 Sokolskih društev, združenih v 26 žup, ki jih vodi Sokolski Savez v Ljubljani. In vsi Vaši odrasli bratje in setre, vse povsod so ene misli, ene ideje. Mogočna armada 53.745 Sokolov in Sokolic prostrane naše krasne očetnjave vas vzgaja, ljubi in pričakuje, da tudi vi vstopite, ko dorasete v njihove vrste ter jih podesetorite, da bo ves narod jugoslovenski eno samo sokolsko društvo, kjer bo vladala bratska vzajemnost in ljubav.

No, in koliko je naraščaja? Koliko dece, našega ljubljenelega drobiža? Naš Savez — recimo mu savez malih in doraščajčilih, tudi ni ravno tako majhen, četudi v njem še ni zbranih toliko, kot je odraslih članov in članic. Tudi naraščajoča armada šteje že čez 22 tisoč navdušenih Sokolicev. Sicer je v zadnjem času, koncem leta 1922. število malo padlo, toda kakor se je to zgodilo — tako se je začelo zopet dvigati. Ni pa ležeče to samo na vas samih, da vztrajate, storiti morate tudi dolžnost — da zbirate okoli vašega prapora vedno večje in večje množice vseh onih vaših bratcev in sestric, ki še ne vedo, kako lepo je sokolsko življenje. Število moškega naraščaja, ki ga je 4722 oziroma 3516, se je pomnožilo in se še dviga, ter je znak, da deca, zapuščajoča vrste najmanjših in najmlajših, vztraja in prestopa polna zadoščjenja in polna vere v sokolsko bodočnost v naraščajske vrste. Tudi deca, četudi je v številu nekoliko nazadovala, kar je posledica vojne, je krepko na delu. Res je, nekaj let bo minulo, ko vas bo nekaj manj, toda oni, ki vežbate morate zato tem vztrajneje in pridneje posecati vežbanje, da boste postali vzor onim, ki pristopijo za vami v vaše vrste. 7000 dečkov in 6000 deklic je sicer lepo število, vendar pa ne sme nas zadovoljiti — podesetoriti se mora.

In, ali je bila deca in naraščaj kaj pridna? No, v zadnjem času jo moramo pohvaliti. Četudi nekoliko manjšega števila, je hodila prav pridno k telovadbi. Nič manj kot 52.587 telovadnih ur se je vršilo, in zbranih je bilo tedaj skupno vse leto 1922. — 1.097.529 dečkov in deklic po telovadnicah. Kdo pa je bil bolj vztrajen? Dečki ali deklice? Naraščaj ali deca? Prvenstvo v rednem obiskovanju telovadbe je odnesel ženski naraščaj! Nad 2500 naraščajnic je bilo navzočih vsako telovadno uro redno brez izgovorov. Tudi pri deci so odnesle deklice prednost pred dečki v točnosti obiska. Vendar pa dvomim, da bodo dečki pustili kdaj prvenstvo iz rok. Napnite vse sile — bodite navzoči vedno pri telovadbi — drugače vas bodo pustile deklice daleč zadaj. Pa tudi deklice pokažite, da se fantov ne bojite — vztrajajte tudi nadalje.

Upam, da sem vam danes dovolj povedal. Kdor je še radoveden, pa naj zopet vpraša, bom pa drugič še kaj napisal. Zdravo!

VINKO STEPANEK:

Dnevnik mladoga čoveka.

(Svršetak.)

5. X.

itav dan kiša pada, te sam bio veseo, kad je došao sluga s pozivom na sednicu ovdašnjeg dobrotvornog društva gospoda i devojaka, društvo, što sam ga poznao iz Sokola. Sednicom su doduše upravljale dame iz domaćih »boljih« krugova ali napoljetku — kad je bilo do izvršavanja kakvog zaključka — dobile su posao uvek one živahne devojke, koje si mogao videti na gradilištu, kako tovare opeke i kopaju ilovaču. Radilo se o svečanosti u korist sirote dece u nekoj manjinskoj opštini. Kod izbora počasnoga odbora zasele su odličnije dame

vodeća mesta a rad su razdelile među Sokole i Sokolice. I meni su natovarile blagajništvo. »Vas Sokole i onako zapada narodni rad«, rekla je neka dama, na kojoj su viseli sami dragulji. Nisam prečutao primedbi mojoj komšinici, načelnici, koja će posluživati u kuhinji i bifeju, da mi se ne čini pravilnim, da jedni rade a drugi da se hvale uspehom. »Pustite ih samo« rekla je ona, naše geslo veli: »Ni koristi ni slave«; mi smo veseli, ako s pomoću tih dama više privredimo za sirotnu decu, koja pohadaju narodnu školu i time se sačuvaju za naš narod ma i glad trpela. Uostalom nas čeka neka druga slava«, dodala je sa smeškom, »kad budemo koračali na sletu po Pragu.«

Danas sam bio u odboru Sokola, kamo su me pozvali, da im razložim računanje gradnje, kako sam ja to zasnovao. Umolili su me, da vodim račune gradnje i dalje zajedno s blagajnikom. Morao sam im to već zato obećati, što imaju u mene toliko poverenja. A i inače im je namera dobra. I sam se radujem tome, kad će se dovršiti gradnja. Biće lepo gledati, kad navadi čitav sokolski narod u novi sokolski dom; to će biti veselje!

Na sednici sam bio do kraja. Izgledalo je, da su izvežbani odbornici. Svako se javlja za reč, nema nikakvog praznog razgovora. Delokruzi su im razdeljeni, o svakoj se malenkosti izveštava — red mi se jako svideo.

Na sednici su predložili i program za »Zabavno veče«, što će ga prirediti zabavni odbor u korist gradnje sokolane.

Školski upravitelj, naime brat prosvetitelj, precrtao im je bezobzirno sve kuplete, koje su iz Praga dovukli. Bile su to povećini stvari, koje se pevaju po različnim kabaretima. Rekao je, da se na sokolskoj zabavi ne mogu podneti surove, velegradske, dvismislene pesme. Odbor je to odobravao pa su skratili program. U duhu sam i ja saglašavao; te stvari zaista ne spadaju u krug Sok. malog mesta. Naše se društvo istina rado proveseli tako, da ga je teško dovesti u red, kad se pojoguni na gradilištu ali za smejanje i zabavu potrebuje sasvim druga sredstva nego što su škakljive kabaretne doskočice. Uveren sam, da će se prevrtati od smeha, kad bude društveni šaljivdžija brat Kašpar pokazivao primere moderne hipnoze s čudotvornim psom. Namesto kupleta predlagao je predsednik zabavnog odbora »Krompirovo pozorište« a tada se okrenuo k meni mladi odbornik pa mi je rekao: »Pućiceš od smeha, tako je to strašna komedija!« Radujem se tome zabavnome večeru.

Jučer sam naručio vešalo za odelo kod brata Holuba. Neću da mi leži u sanduku. Zadržao sam se kod njega malo ne čitavu uru. Ima on naročiti sokolski ormar; gore je knjižnica a dole su pretinci za odelo i svakojake uspomene. Bio sam vrlo iznenađen, kad sam video njegovu sokolsku literaturu. A rekao mi je, da i nema svega, jer se ne može pretplatiti baš na sve župske vesnike. Pokazivao mi je raznovrsnu sitnariju s raznih izleta. Sasvim se podetinio, kad je izlagao preda mnom te predmete. O svakoj stvarčici je znao nešto da pripoveda. Pokazao mi je crvenu košulju, u kojoj je bio na sletu u Brnu na dan sarajevskog atentata. Kad mu je za vreme rata bilo najgore, on se, kaže, veselio na pomisao kako će to lepo biti, kad će je opet obući. »Nebrojne večeri prosedio sam pored tih uspomena« govorio je on. »Sokolana je bila prazna, naraštajnike su mi sve po redu odvukli v vojsku; ljudi su se počeli bojati da šalju svoju decu na sokolsku vežbu i tako sam tu sedio sam baveći se svojim mislima i nadama. I dočekao sam. Košulju sam o prevratu svečano obuko kao sokolska straža a za po godine ćemo zajedno na slet.« Umotao ju je

s toliko nežnosti, te se činilo, da je u tome pola njegova života. Pogledao sam izblizje to sokolsko odelo — pa i nije baš nepraktično, kao što mi se činilo. Brat Holub izgleda u tom odelu na slici sasvim dobro.

12. X.

Danas posle podne sam prisustvovao javnom narodnom zboru u našoj dvorani za vežbanje. Lepo je govorio glavni govornik, visoko je uzdizao jednakopravnost svih ljudi i slavio je slobodu. Moje su oči bludile po zidu, gdje je visio napis: »Sloboda, jednakost, bratstvo«! Kako odgovara težnja ovih, koji se svaki dan ovde sastaju, s težnjom, koja dolazi do izražaja u nas tek u najnovije doba! Napis je imao primedbu: »Fügnerova oporuka 1863.« Kako su veliki morali biti ljudi, koji su osnovali Sokolstvo, kad su mu dali kao dar pri porađaju načelo, koje će pouzdano zavladatai čitavim svetom! A sa svojim bratstvom Sokoli su već za nekoliko desetak godina isprednjačili, na čelu drugih.

28. X.

Pišem o podne; ležim kod kuće. Jučer sam posle podne trčao preko dvorišta u skladište te sam si nogu iščašio u zglavku tako, da sam skoro pao na zemlju od bola. Docije su boli jenjale a prema večeru pak je počela noga oticati i boleti. Danas u jutro nisam uopšte mogao stati na noge. Bio je lekar kod mene pa mi je rekao, da sam si isteglio zglopkove vezove i da moram ležati na miru kroz nekoliko dana. Ništa nisam osećao sve dok ne pokušam maći nogom. To će biti grozno, ako bude to duže potrajalo, baš sada tik pred prvim, kad ima toliko priprava za mesečni računski zaključak. Kad bi bar gazdarica imala kakvu sluškinju, pa da ju pošaljem po kakvom poslu. I pored toga smo mi novajlije baš započeli vežba za proste vežbe za izlet!

Prema večeru je k meni došao brat Havranek, pre nego je išao u vežbaonicu, ne trebam li štogod. Doneo mi je iz lekarne vodu, zavojce pa je otišao. Dostora je doklipsisao brat Holub i rekao vrlo ozbiljna lica, da mora neko tu na divanu kod mene prespavati, da ne moram ja ustajati, ako mi štogod ustreba. Lekar da je navodno rekao, da će to duže trajati, ako bi na silu ustao. Zahvalio sam mu, jer s dvim palicama, što mi ih gazdarica uzajmila šantucam za silu a da ne moram stupati nogom. Nije se dao odpraviti, ta da će mi bar nešto knjiga uzajmiti da mi ne bude dugo vreme; veli da on zna, što to znači ležati. Da će mi i bolju svetiljku nabaviti. Za nekoliko minuta mi je zaista doneo svežanj knjiga, priredio mi je sve i još pitao, trebam li štogod i nato je otišao na vežbanje. Žao mi je bilo, što nisam mogao s njim ići — tako sam se privikao na društvo u dve nedelje dana i poslao sam im bar lep pozdrav.

29. X.

Danas mi nije ni malo bolje. Oteklina je uvek jednako velika. Grozno je nesnosno ležanje, a dan mi je prošao još vrlo brzo. Imao sam nekoliko poseta. Odma rano ujutru je tu bio brat Holub, da me pogleda. Brat Havranek mi je poslao iz mlina nekoliko računa, da imam bar nešto posla. Došao i lekar, rekao je, da je sve u redu ali da neću bar još nedelju dana

hoditi. Druge pomoći osim obloga i mira nema. U podne opet došao brat Holub, da vidi trebam li štogod. Izenađuje me, s kakvom se gorljivošću brinu svi iz sokolskoga društva za mene, da mi samo ne bi čega nedostajalo. Nisam na svom domu a ipak se ne osećam zapuštenim.

Pokušavaju me i zabaviti. Društvo oko stola, gde ručavam, poslalo mi je komadić stare testere, bajagi da si odpilim nogu pa da ne moram patiti. Jamačno je to dosetka brata Havraneka. Preporučuje mi, da si položim u krevet iz krompira i šibica napravljenog »džepnog konja uzduž, da mi se ne skupe žile pri ležanju. To su bile dosetke a dospeo je i tanjir s jabukama od brata, koga i ne poznajem dobro, od sestre pak »buhte«, iz šećerane »šećer za čaj«, od školskog vode »malinov sok«. Dirnut sam, na kako priprost se način izvodi bratska ideja u životu. Nikad im neću toga zaboraviti i kad se k njima vratim, osećaću se, kao među pravom braćom i sestrama. —

Medu knjigama, koje mi je bio doneo brat Holub bila je i ova: »Misli i govori dr. Miroslava Tyrša«. Već sam imao brošuru »Naš zadatak, smer i cilj«, koju sam dobio u svoje vreme zajedno s potvrdom, da sam primljen, i s pravilima, no sadržina mi je tada bila nešto preteška. Čitao sam tu knjigu čitavo posle podne i sada tek počinjem razumevati sve ono, što sam pre zapažao oko sebe. Kolika li je šteta, da to ne čita svako: svi bi dobri ljudi morali onda postati Sokoli.

30. X.

Već sam treći dan u postelji a neprestano sam predmet brige i pažnje braće i sestara.

Brat Holub je sinoć bio kod mene u dugoj poseti i razgovarali smo o knjizi: »Misli i govori«. On zna skoro sva važnija mesta napamet. Razjašnjavao mi je na svoj priprost način, kako to on već razume. On ih ne shvaća kao pravila za društveno delovanje, nego ona njemu vrede kao životna naziranja.

On je Soko svakom svojom kretnjom; o njemu se može lako reći, da ima svoje naročito naziranje na svet t. j. sokolsko životno naziranje. U svojim primedbama o knjizi sav se razotkrio preda mnom. Ona spoljašnost, što sam ju ispočetka zapažao u Sokolu, sve je većma povlačila u pozadinu, bio je tek okvir oko slike, na čiji se pogled mora čovek zaista zamisliti.

Kad mi je pričao brat Holub, kako su junački braća umirala posle osude austrijskih vojnih sudova, pa kad mi je pripovedao, kako su proletos sve ostavili i pošli da brane Slovačku, od kuda se dvojica nisu povratila više, tada mi je bilo jasno, kakva je to skupina ljudi. Holubovo pričanje o tome, šta on sve govori za vežbanja deci, koju vodi i kako ih uči, na koji način valja gledati na narodne i državljanske dužnosti, sve to izražava volju, da izradi novoga, potpunijeg čoveka. — Taj Holub to je uzor Sokola-radnika. Ugladen značaj i zadovoljstvo u radu to su njegove osobine. Neumorno širi sokolska načela u svojoj okolini i neprestano bdi

nad sopstvenim životom samo da služi uzorom svojoj okolini. I kako duboko veruje u sokolsku misao! Sav se ispremeni, kad o njoj govori, iz svake reči provejava duboko unutarnje uverenje o njeni istinitosti i veličini.

Bio sam posle njegovog odlaska vrlo uznemiren. Preda mnom se otvaralo nešto nova, što se utiskivalo u moje naziranje o životu u moje životne nacрте. Opet sam prihvatio Tyrševu knjigu i oduševljavao se njegovim rečima. Činilo mi se, da je baš meni namenjen onaj »Pozdrav u sokolsko kolo« i drugi vatreni pozdravi. Čitao sam po više puta i mogu da kažem, da vas već razumem, draga braćo i sestre!

Ne smatram vas više nekom sektom, ni fanaticima, vaše težnje nisu prazne manije. Vaš štit nosi priprosto geslo: »Služim« — služim narodu. U tome prepoznajem onu zvezdu, koja je vodila trideset godina brata Holuba, njenu svetlost rasvetljuje starost dobrog nadučitelja, ona je, koja vodi svaki dan korake svojih odanih vernika u vežbaonicu, koja im izvabi smešak pri najtvrdem radu i koja dosiže i to, da reč »brat«, »sestra« dolazi iz dubine srca.

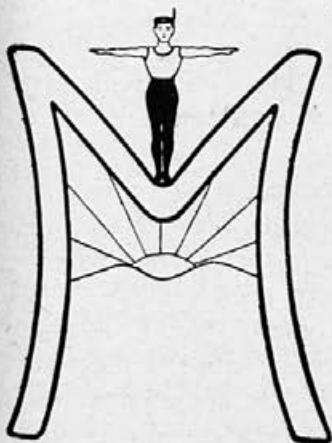
Moj mladi sokolski mozak razume sada »Naš zadatak smer i cilj«. Z a d a t a k je vaspitanje — ta dokazano je, da je moguće popraviti i ojačati čoveka telesno i moralno; z a d a t a k je dakle u vaspitnom radu, smer je — telesno vaspitni sustav i moralna sokolska načela, a cilj je napredak i korist naroda. To je čitavo sokolstvo, od koga ništa ne sme otpasti, da bude celina.

Ciljevi su tako lepi, da vredi posvetiti se njima čitavim svojim bićem. Onaj narod mora biti narod srećnih ljudi, čije se dobro osniva na uspehu sokolske misli, gde se s moći i zdravljem združuje načelo slobode, jednakosti i bratstva i ono nesebično »ličnost ništa, celine sve«. Moje su sile od danas svojina vaša, kao onih, koji za tim teže.

TRATAR MARJAN:

Naraščajev izlet na grad Ponoviče.

ladinski odsek Sokolskega društva I v Ljubljani je priredil preteklo pomlad in poletje več izletov s posameznimi oddelki naraščaja. Mladi izletniki so dobili od mladinskega odseka nalogo, da opišejo svoje vtise na izletu. Mladinski odsek nam je poslal več takih spisov, iz katerih smo izbrali najboljšega ter ga priobčujemo. Pozdravljamo tako delovanje mladinskega odseka in priporočamo tudi drugim društvom, da ga posnemajo. Uredništvo.

Ljubi maj — veseli čas izletov je prišel. Vsa priroda se je odela v pisano obleko in nas vabi s svojim cvetjem in zelenjem pod

gorko majniško solnce. Kdo bi se upiral temu prijaznemu vabilu? Zato smo tudi mi, Sokoliči in Sokoličice, težko pričakovali dneva, ko se nam izpolni naša vroča želja, da po dolgem in vztrajnem delu v telovadnicah poletimo ven v narodo, da pokažemo svetu, kaj smo se naučili v zimskem času, da se razmajemo v majniškem solncu, da se navžijemo svežega zraka, da se otresemo našega vsakdanjega dela in da se poradujemo med veselo krilato družbo pevcev in da skupno z njo prepevamo v slavo in čast Njemu — stvarniku narode.

Veselje je zavladovalo v naših vrstah, ko nam je v petek zvečer pri redni telovadbi brat voditelj naznanil veselo vest, da priredi mladinski odsek Sokolskega društva I v nedeljo, dne 27. maja, popoldanski izlet vseh naraščajevih oddelkov na grad Ponoviče pri Litiji, kjer je nastanjena realka ruskih beguncev. Ko nam je br. voditelj dal še nekatera navodila za izlet in radi železniške vožnje, smo od radosti tako krenko zaorili »Zdravo!«, kakor še nikoli.

V soboto pred izletom nam je dež pokvaril vse veselje, pa obupali vendar nismo. Tudi v nedeljo dopoldne ni bilo vreme nič boljše, toda proti poldnevu je posijalo ljubo solnce in nastopilo je lepo majniško popoldne.

Pred glavnim kolodvorom je bilo opoldne vse živo, zakaj zbiral se je tam naraščaj okrog svojih vodnikov in vodnic. Izleta se je udeležilo 46 ženske dece, 32 ženskega naraščaja, 27 moške dece in 24 moškega naraščaja. Vrhutega se je zbralo še okoli 100 članov in članic ter staršev, ki so nas spremljevali. Ko so vodniki preskrbeli vozne listke, smo zasedli zadnje železniške vozove in vlak se je jel premikati. Veselo razpoloženje je vladalo v naših vozovih in pesem se je vrstila za pesmijo, dokler ni obstal vlak na litijskem kolodvoru. Tu nas je pričakovala mladina Sokolskega društva Litija-Šmartno v kroju. Ob spremljevanju fanfar smo korakali v trg pred Sokolski dom, ki smo si ga ogledali. Litijski Sokoli imajo jako čedno telovadnico, majhno sicer, a dobro opremljeno s telovadnim orodjem.

Nato smo zavili nazaj čez savski most proti gradu Ponoviče. Litijski sokolski naraščaj se nam je pridružil in korakajoči ob zeleni Savi so se izmenjavale naše pesmi in sviranje fanfar. Krenili smo v gozd, v daljavi smo že opazili sivo grajsko zidovje, ki se je svetilo med drevjem. Ko smo dospeli v grajski drevored, smo bili presenečeni nad prijaznim sprejemom. Ob obeh straneh grajske poti je stala ruska deca ter nas pozdravljala z državnimi in slovenskimi trobojnicami, obenem nas pa obšipavala s poljskim cvetjem. Ganljiv je bil sprejem pred gradom. Pod staro častitljivo lipo je bil zbran ruski mladinski pevski zbor, ki je nam v pozdrav zapel našo sokolsko pesem. Čudili smo se natančni izgovorjavi slovenskega besedila. Poleg mladih pevcev je bila zbrana tudi vsa ostala ruska kolonija, na čelu ji ravnatelj in ravnateljica zavoda ter ves

profesorski zbor. Med drugim sem opazil tudi ruskega duhovnika s svojo družino. Pevski zbor je zapel še več jugoslovenskih in ruskih pesmi, posebno so mi ugajale pesmi s slovensko melodijo in ruskim besedilom. Ruski pevski zbor je bil izvrstno izvežban ter je žel za svoja izvajanja obilo pohvale. Pa tudi naši pevci naraščajniki so zapeli nekaj pesmi prav dobro.

Ko so končali pevski zbori svojo nalogo, so se vrstili pozdravni govori. V imenu vseh izletnikov se je zahvalil br. Prosenc za prijazen sprejem in pri tem izrekel željo, da bi se ruskim beguncem kmalu posrečilo vrniti se v svojo ljubljeno domovino, kar si sami najbolj želijo. Odgovoril mu je v ruščini pevovodja zboru ter poudarjal medsebojno ljubezen med ruskim in jugoslovenskim narodom. Nato so nas pogostili z dobro kavo in pecivom. Spoznali smo se z ruskimi dijaki in dijakinjami, ki so nam pripovedovali žalostne dogodke o svoji domovini in o begu iz Rusije.

Da se seznanijo Rusi z našim sokolskim telovadnim sestavom, smo priredili kratek telovadni nastop, pri katerem so nastopili vsi oddelki naraščaja. Ženski in moški naraščaj sta izvajala župne proste vaje, ženska deca vaje z majhnimi kiji, ženska in moška deca našega društva sta pokazali »Kovača« in »Kolo«, litijska deca pa razne igre. Naš nastop je bil prav lep in so bili bratje Rusi jako zadovoljni, da so videli, kako pri nas gojimo telesne vaje. Pevci so zapeli še nekaj pesmi, nato smo se strnili vsi Sokoliči in Sokoličice v krog in zarajali smo »Kolo«. Veselje je zavladalo med rusko deco, ko se je tudi ona pridružila v naš krog in smo skupno zaplesali »Kolo«. Z nami so se veselili tudi naši spremljevalci, posebno vzradoščeni so bili starši in učitelji ruske mladine, ko so videli svojo ubogo deco zopet enkrat veselo in zadovoljno.

Zdaj je nastopila tudi ruska deca z raznimi plesi. Občudovali smo zlasti dva mladeniča in dve mladenki, ki so v krasnih ruskih narodnih nošah izvajali lepe narodne plese. Na našo splošno željo so morali to točko ponavljati. K sklepu te prireditve je zadonela ruska himna »Volga«, ki so jo Rusi navdušeno zapeli.

Ker smo imeli še dosti časa ogledali smo si z dovoljenjem ravnatelja notranjost gradu. Eden izmed gojencev mi je razkazal majhno in z zelenjem ter s svetimi podobami okrašeno kapelico, kjer opravljajo gojenci svoje verske dolžnosti. Na nasprotni strani je čevljarska delavnica, kjer se izdelujejo čevlji za vse stanovalce v gradu in tudi za prebivalce bližnje okolice. V prvem nadstropju so velike in svetle sobane, prirejene za učilnice. Tu je bila prirejena zaradi našega poseta razstava risb in ženskih ročnih del. Med risbami sem opazil mnogo lepih stvari, naraščajnice pa so posebno hvalile izdelke ženskega ročnega dela. Moj spremljevalec mi je razkazal tudi spalnice, obednico in kuhinjo. Vse je preprosto in lično urejeno.

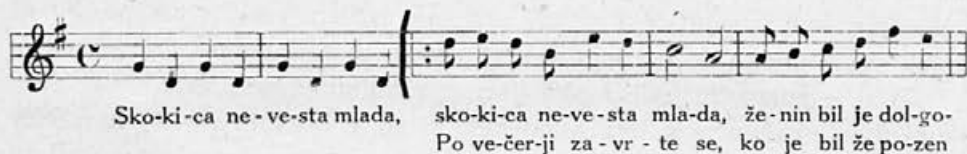
Uvrstili smo se zopet v vrste ter se poslovili od ruske mladine. Po prijateljskih pozdravih smo se napotili v Litijo. Litijski naraščaj se je poslovil od nas, mi pa smo odšli k večerji. Pred odhodom na vlak sem si v spremstvu litijskega naraščajnika ogledal Litijo. Med drugimi večjimi stavbami sem opazil krasno šolsko poslopje z lepim pročeljem, obrnjenim proti Savi. Sredi trga pa stoji stara znamenita Valvazorjeva hiša, ki ima na sprednji strani solnčno uro. Lep prizor je bil na savskem mestu. Mirno in veličastno je plula Sava, ko so zadnji solnčni žarki zlatili njeno gladino in se odbijali od zelenega površja. Polagoma je zatonilo solnce in pripravili smo se na odhod. Iskreno smo se poslovili od litijskega naraščaja in vlak nas je odpeljal proti beli Ljubljani. Veseli in zadovoljni smo se vrnili domov, zakaj preživeli smo lep dan pri zapuščeni ruskih beguncih in navžili smo se majskega solnca in čistega pomladanskega zraka. Hvala našim vodnikom, ki so nam priredili lepo zabavo.

MARA BARANOVA:

Telovadni nastop za žensko deco ali ženski naraščaj.

Na Vodopivčevo pesem „Žabja svatba“.

Žabe svatbo so imele
zbrane iz sosednih mlak,
jedle, pile so in pele
rega, rega, reg, kvak, kvak, kvak, kvak!

„Živi ženin naš z nevesto!“
Glas povzdigne krakov svat,
zagrmí jih kakih dvesto:
rega, rega, reg, kvak, kvak, kvak, kvak!

Nastop je namenjen za oder. Nastopi 8 telovadk v dvoredu v prostem razstopu; globinski razstop je srednji, v globino so odštete v dvojice; spetna stoja, roke v bok. Lahko jih nastopi tudi 12, (v dvoredu) 16 (v četveroredu) in tako dalje, kar je odvisno od velikosti odra.

1 ^ 1 ^
 2 ^ 2 ^
 1 ^ 1 ^
 2 ^ 2 ^

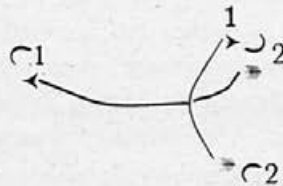
- I. 1. počep prednožno z levo — roke drža,
 2. vzravnava in s prisunom leve spetna stoja,
 3.—4. = 1.—2. z desno nogo,
- II. = I.
- III. 1. „e-“ izstopna stoja z levo naprej — iztegniti v odročenje dol, dlani spred in spojeno skrčiti odročno, prsti se dotikajo ramen, „na“ prisun desne tako, da so prsti desne in peta leve v isti črti — roke drža,
 2. izstopna stoja z levo naprej — roke drža, „in“ drža,
 3. izstopna stoja z d. naprej in takoj (tu lahko štejemo „in“) prisun leve tako, da so prsti leve in peta desne noge v isti črti — pokrčiti odročno gor (po najkrajši poti), prsti se dotikajo v ostrem kotu nad glavo, dlani spred v isti črti s spodnjo lehtjo,
 4. izstopna stoja z d. naprej — roke drža,
 (V tem taktu sta opisana dva izmenska koraka naprej. Ker se ti koraki v vsem nastopu vedno ponavljajo, jih v naslednjih taktih ne delimo več v posamezne dobe, ampak jih imenujemo kot enoto „izmenski korak“, ki se izvaja vedno v dveh dobah.)
- IV. 1. izstopna stoja z levo naprej, iztegniti v uločeno odročenje, dlani gor. (Med gibom lehti niso iztegnjene.)
 2.—4. drža,
- V. 1.—2. 1/2 obrata na desno na prstih leve noge in izmenski korak z desno naprej; — pokrčiti odročno gor, prsti se dotikajo v ostrem kotu nad glavo, dlani spred v isti črti s spodnjo lehtjo, (gib rok na 1. dobo),
 3.—4. izmenski korak z levo naprej iztegniti v predročanje, dlani not, (gib rok na 3. dobo),
- VI. 1. izstopna stoja z desno naprej — z desno odročiti gor, dlán spred, z levo odročiti dol, dlan spred, pogled na desno roko,
 2.—4. drža,
- 1) 1)
 2) 2)
 1) 1)
 2) 2)
- VII. 1.—2. dvojice se obrnejo druga proti drugi (prve napravijo četrto obrata na desno, druge tričetrt na levo), si podajo pokrčeno desno roko v višini obraza, levo v bok in napravijo izmenski korak z levo v krogu naprej,

3.—4. izmenski korak z desno v krogu naprej,

1) 1)
 2 (2 (
 1) 1)
 2 (2 (

VIII. 1.—2. izmenski korak z levo v krogu naprej, do tu se držé telovadke za desne roke,

3.—4. $\frac{1}{2}$ obrata na desno na prstih leve noge in s prisunom desne spetna staja, prva in druga sta opisali v VII. in VIII. taktu polkroga, in sicer tako, da je prišla druga na prostor prve, med potjo je izvedla $1\frac{3}{4}$ obr. v desno, tako da stoji z desnim bokom proti občinstvu; prva pride za 2 koraka od svojega mesta v VI. taktu navzad; med potjo napravi $1\frac{3}{4}$ obrata v desno, ($\frac{1}{4}$ obr. je napravila že na mestu, preden se je začela premikati, vsega skupaj torej dvojni obr.); obrnjena je kakor v V. taktu proti občinstvu. Obe telovadki stojita s čelom druga proti drugi. Roke iztegniti v predročjenje not, (roke se križajo, desne nad levimi, telovadki se držita za roke),

Postavitev telovadk po končanem VIII. taktu:

II. red.	I. red.
1) (2	1) (2
1) (2	1) (2

IX. 1. s poskokom na levi počep prednožno z desno,
 2. „ „ „ desni „ „ „ levo (nogi menjata na mestu položaj),
 3.—4. = 1.—2.

X. 1.—2. = IX. 1.—2.

3. s poskokom na desni $\frac{1}{2}$ obrata, in sicer: „prve“ na desno, „druge“ na levo, tako, da stojita po obratu dve vrsti s čelom druga proti drugi; „prva“ in „druga“ se še vedno držita za roke križema pred telesom,
 4. drža,

1	2	1	2	I. vrsta.
)	)	)	)	
(	(	(	(	II. vrsta.
1	2	1	2	

- XI. 1.—2. izmenski korak naprej, in sicer: v **I. vrsti** „prve“ z desno, „druge“ z levo, v **II. vrsti** „prve“ z levo, „druge“ z desno,
 3. izstopna stoja naprej: v **I. vrsti** „prve“ z levo, „druge“ z desno; **II. vrsta** „prve“ z desno, „druge“ z levo,
 4. skrižna stoja z desno čez levo, („prve v I. vrsti in „druge“ v II. vrsti), ostale z levo čez desno in $\frac{1}{2}$ obrat na levo oziroma na desno do vzpona, po obratu se telovadke še vedno drže križema za roke pred telesom;
 (od XI. takta dalje se ponavlja melodija na besedilo: Po večerji i. t. d.)

- XII. 1. spetna stoja,
 2.—4. drža.
 Obe vrsti stojita s hrbti druga ob drugi.

1	2	1	2
⤴	⤴	⤴	⤴
⤵	⤵	⤵	⤵
1	2	1	2

- XIII. 1.—2. **I. vrsta:** $\frac{1}{2}$ obrata na levo na prstih desne noge, **II. vrsta:** $\frac{1}{2}$ obrata na desno na prstih desne noge in spojeno vse: izmenski korak z levo naprej — roke v bok,

1	2	1	2
⤴	⤴	⤴	⤴
1	2	1	2
⤴	⤴	⤴	⤴

3. izstopna stoja z desno naprej — roke drža,
 4. izstopna stoja z levo naprej in $\frac{1}{2}$ obrata na desno do odnožne stoje z desno — roke drža,

- XIV. 1. s prisunom z desno spetna stoja in spojeno poklek na desno nogo — pokrčiti odročno gor (po najkrajši poti), prsti se dotikajo v ostrem kotu nad glavo, dlani spred v isti črti s spodnjo lehtjo,

- 2.—4. drža,

1	2	1	2
⤴	⤴	⤴	⤴
1	2	1	2
⤴	⤴	⤴	⤴

- XV. 1.—2. vzravnavna in izmenski korak z desno navzad — „prva“ in „druga“ se primeta z notranjo roko zadaj križema za boke, zunanje roke v bok,

- 3.—4. izmenski korak z levo navzad — roke drža; (koraki navzad so manjši),

- XVI. 1. s poskokom na levi poklek na desno (koleno se ne dotika tal),

2. drža,
3. vzravnava in s prisunom z desno spetna stoja — roke v bok,
4. drža,

XVII. = IX.— roke so v boku,

XVIII. 1.—2. = X. 1.—2.

3. s poskokom na desni spetna stoja,
4. drža.

Vse „prve“ v I. vrsti so na svojih prvotnih mestih in izvajajo poskoke v XVII. in XVIII. taktu na mestu, vse „prve“ v II. vrsti delajo poskoke navzad, da pridejo na svoja prvotna mesta. Vse „druge“ v obeh vrstah pa skačejo navzad in obenem na levo, da krijejo svoje „prve“.

Po končanem izvajanju stoje telovadke zopet v dvoredu na svojih prvotnih mestih.

Vaja se ponavlja od III.—XVIII. na besedilo: Žabe svatbo so imele itd.

† Dr. Vladimir Srnec.

Dne 20. septembra 1923. je v mariborski bolnici umrl starosta mariborskega Sokolskega društva br. dr. Vladimir Srnec v najlepši moški dobi — v starosti 44 let. Pokojni starosta je bil pravi Sokol, ki si je stekel nevenljivih zaslug za sokolsko misel v Mariboru in v okolici. Mariborski sokolski mladini je bil br. starosta velik prijatelj in dobitnik. — Njegov životopis pričbimo v prihodnji številki.

Naš kraljevič dobrotvoren član. Sokolsko društvo I. v Beogradu je izvolilo našega mladega prestolonaslednika za prvega dobrotvornega člana. Dva Sokoliča imenovanega društva sta ob tej priliki obdarovala mladega dobrotvora z naraščajsko obleko, ki sta jo oddala pri maršalatu dvora. — Zdravo! najmlajši Sokolič!

Odborova seja Jugoslov. Sokolskega Saveza se je vršila dne 29. septembra t. l. v Ljubljani. Zastopane so bile vse župe razen dveh, ki sta pa svojo odsotnost opravičili. Poročila saveznih funkcionarjev so bila vzeta na znanje. Sklepi: Sprejme se načrt dela za priprave, ki se morajo izvršiti za zborovanje sabora, ki bo prihod-

nje leto v Zagrebu. Čas sabora določi starešinstvo JSS sporazumno z župo Zagreb. — Pokrajinski zlet bo na Vidov dan 1924. v Sarajevu ob priliki 10letnice sarajevskih dogodkov, ki so bili prva etapa jugoslovenskega ujedinjenja. — Ako se udeleži jugoslovensko Sokolstvo tekem na olimpijadi v Parizu l. 1924., se odloči še-le po povratku saveznega načelnika br. dr. Murnika od seje mednarodne telovadne zveze, ki se vrši letos v začetku novembra. — Poleg sokolskega znaka se ne sme nositi znakov drugih organizacij. — Predlog mariborske župe radi manjšinskega dela v sokolskih društvih se sprejme. — Vsako sokojsko društvo mora prirediti vsako leto v decembru po eno prireditev v korist Savezu. Prireditev naj se vrši pod naslovom »Savezni dan«. — V Savezu naj se nastavi potovalni nadzorniki, ki bodo peleg tehničnega pouka in nadzorovanja vršili tudi administrativni pouk v društvih in župah ter bodo pri nadzorovanju obdrževali predavanja.

Naraščajski znak. Na seji saveznega starešinstva je bilo sklenjeno, da se pozove jugoslovenske umetnike, da izdelajo osnutek za sokolski naraščajski znak. Za najboljši osnutek se izplača umetniku na-

grada 5000 Din, katere je dala Sokolska župa Zagreb v ta namen na razpolago.

Zbirka za družino Bunoza v Nevesinju. Priden in požrtvovalen prednjak Svetislav Bunoza v Nevesinju se je pri javni telovadbi ponesrečil. Po daljšem hiranju je umrl in njegovi starši, ki jih je podpiral, so bili v hudi stiski in brez podpore. Ker ta čas še ni obstojal poškodbeni fond, iz katerega bi bili starši br. Bunoza dobili podporo, je Savez uvedel zbirko za družino umrlega. Zbirka je sedaj končana in znaša 17.521 Din 50 par. Lep dokaz sokolskega bratstva!

Nov list za češko sokolsko deco. Češka sokolska deca je imela po vojni svoj list pod imenom »Skřivanek« (škrjanček). Z letošnjo 10. številko v juliju je ta list prenehal izhajati. Začetkom septembra letošnjega leta pa je začel izhajati nov list za sokolsko deco z imenom »Vzkříšení« (vstajenje). Ta list je sicer že izhajal pred vojno, a za časa vojne je prenehal. Urejuje ga br. E. Navratil. Prva številka ima bogato in raznovrstno vsebino pa tudi ilustracije. Vzkříšení izhaja vsak mesec izvzemši julij in avgust ter stane na leto 7 Kč, naroča se pri ČOS v Pragi, Karlova 2.

Število srednjih šol in učencev v Jugoslaviji je po statistiki, ki jo je izdalo ministrstvo prosvete v Beogradu, v posameznih okrajnih sledeče:

Srbija ima 63 srednjih šol (58 državnih in 3 privatne) z 27.858 dijaki. Hrvatska in Slavonija 40 srednjih šol (39 državnih in 1 privatno) s 14.368 dijaki, Bosna in Hercegovina 19 srednjih šol (1 privatna) s 5546 učenci, Slovenija 14 srednjih šol (2 privatni) s 5258 dijaki. Banat, Bačka in Baranja 13 in 4 privatne za ruske begunce s 7158 dijaki, Črna gora 11 s 3640 dijaki in Dalmacija z Boko 9 srednjih šol z 2768 učenci. Z ozirom na statistiko popisa iz leta 1921. pride v Srbiji ena srednja šola na 62.375 prebivalcev, v Hrvatski in Slavoniji na 67.772, v Bosni in Hercegovini na 99.469, v Sloveniji na 75.462, v Vojvodini na 98.600, v Črni gori na 32.857 in v Dalmaciji na 72.236. V naši kraljevini se na-

haja torej 169 srednjih šol, v katerih je 1755 razredov s 66.624 dijaki (46.978 učencev in 19.646 učenk). Te številke značijo, da pride ena šola na 71.000 prebivalcev.

Kanal La Manche tretjič preplavan. Letos v avgustu je preplaval ameriški plavač Sullivan kanal La Manche, ki loči Veliko Britanijo od evropske celine. Iz Dowera v Calais (90 km) je plaval nekaj čez 27 ur. To je tretji plavač, ki je preplaval kanal La Manche. Prvi ga je preplaval kapitan Welb l. 1875. v 21 urah 45 min., drugi pa Ourges iz Yorkshire l. 1911. v 22 urah 35 min.

Okrožni zlet Sokolske župe Novo mesto in župne naraščajske tekme.

Dne 10. junija 1923. je praznovalo Sokolsko društvo v Novem mestu 35 let, kar je bilo ustanovljeno. Ob tej priliki je imela sokolska župa svoj okrožni zlet, spojen z župno tekmo moškega in ženskega naraščaja.

Kdo opiše našo radost, kdo oceni naš ponos in našo samozavest, ko so se uresničile naše sanje, naše upanje. Večkrat so nam pripovedovali br. vodniki o borbah, o tekmah, o zmagah itd. Zdaj je prišla vrsta na nas, ko smo tudi mi kot člani moške sokolske družine pozvani na bojno polje, da pred vso javnostjo pokažemo, kaj smo pridobili in kaj smo se naučili v sokolskih vrstah. Ponos se vzbuja v nas pri tej važni nalogi.

Veselo smo pozdravili že dan pred tekmo iz Karlovca došle brate in sestre, ki smo jih radostno spremljali iz kolodvo-ra skozi mesto na telovadišče.

Mesto se je odelo v praznično obleko, iz vseh poslopij so plapolale dolge zastave nam v pozdrav. Radost je bila vsepovsod, vse se je veselilo z nami težko pričakovane praznika.

Komaj je v nedeljo napočila jutranja zarja, že je bilo vse živo v sokolskem taboru. Na migljaj smo bili vsi umiti in opravljeni, in potem pa hajd pred Narodni dom, odkoder smo odkorakali na telovadišče na Loko. Tu je vladalo že živahno življenje, nekateri vežbajo proste vaje,

drugi poskušajo skok v višino in daljino, tretji mečejo kroglo itd. Vsakdo porabi še zadnji trenutek, da poskusi to ali ono vajo, predno stopi z njo pred stroge sodnike. Točno ob 6. uri pridejo resnih obrazov br. sodniki in sestre sodnice, ki bodo sodili naše delo. Po kratkem posvetovanju zapoje trobka župnega načelnika br. Papeža, takoj nato se čuje povelje, in že je pripravljenih 9 vrst krepkih mladih Sokoličev in 4 vrste naraščajnic. Tekma se prične. Le tu in tam se opazi nekoliko bojazljivosti, ali kmalu mine tudi ta. Ves trud je pozabljen, ponos in samozavest ter trdna volja — naprej do končnega cilja, sije raz obraze borilcev. Moški naraščaj je tekmoval v župnih vajah s palicami, v skoku v višino in daljino, v teku in v metanju 5 kg težke krogle, ženski naraščaj pa v prostih vajah in v tekmovalni igri z žogo.

Po uspehih si sledijo vrste naraščajnikov tako-le:

1. Karlovac I. 301 točko — 94·06%, 2. Novo mesto I. 296 točk — 92·50%, 3. Novo mesto II. 284 točk — 88·75%, 4. Karlovac II. 277½ točk — 86·72%, 5. Karovac III. 265 točk — 82·81%, 6. Karlovac IV. 246 točk — 76·87%, 7. Metlika 230 točk — 71·87%, 8. Novo mesto III. 213 točk — 66·56%, 9. Novo mesto IV. 193 točk — 60·31%; vrste naraščajnic so zmagale v tem-le redu: 1. Karlovec in Novo mesto I. 119·5 točk — 91·92%, 2. Novo mesto II. 99 točk — 76·15%, 3. Novo mesto III. 81·5 točk — 62·78%.

Prvo mesto so dosegli: Grujič Miro, Karlovec; Marjano Egldij, Karlovec in Rusan Branko, Karlovec, po 48 točk — 96%; na drugem mestu so bili: Burja Rudolf, Novo mesto; Horvat Zdenko, Karlovec; Lorencin Anton, Karlovec; Mišič Anton, Novo mesto; Navrančič Ivan, Karlovec; Rupena Ivan, Novo mesto in Žmak Peter, Karlovec po 47 točk — 94%; na tretjem mestu: Devič Djuro, Karlovec; Hlede Anton, Novo mesto; Maravič Jovo, Karlovec; Mehle Jože, Novo mesto; Mervar Marjan, Novo mesto; Rabič Alojzij, Novo mesto; Saje Baldo, Novo mesto; Sepič Nandan, Karlovec in Žbogar Oskar, Novo mesto po 46 točk — 92%.

Pri naraščajnicah je dobila prvo mesto: Pagač Jelka, Karlovec, 26 točk; druga je bila Komavli Mila, Novo mesto, 25 točk; na tretjem mestu pa Furlan Milena in Kreuz Mimi iz Novega mesta z 20½ točkami.

Po končani tekmi je bila poskušnja prostih vaj, potem pa pohod po mestu. V povorki je bilo skupno 733 udeležencev. Popoldne ob 4. uri je bila javna telovadba na telovadišču »Loki« ob temno-zeleni Krki. Poleg vojaštva, članov in članic, ki so nastopili z župnimi prostimi vajami in na orodju, sino v dostojnem številu sodelovali tudi mi: deca in naraščaj.

Pri prostih vajah je nastopilo skupno 192 moške in ženske dece iz društev Črnomelj, Mokronog, Novo mesto, Toplice in Trebnje, 104 moškega naraščaja z vajami s palicami iz društev Karlovec, Metlika, Novo mesto in Toplice in 64 naraščajnic z ritmičnimi prostimi vajami iz društev Karlovec, Mokronog, Novo mesto in Toplice. Nastopi k prostim vajam so bili točni in dobro izvedeni. Tako po številu kakor tudi glede izvedb prostih vaj zaslužijo vsi oddelki priznanje.

Moški naraščaj iz Karlovca in Novega mesta je vadil vrhu tega še drog in bradljo, drugi skok čez konja in kozo, tretji je igral igro z plahto. Raznovrstne vaje, ki jih je pokazal naraščaj pri tem javnem nastopu so pričale, da župa resno deluje na povzdigo telesne vzgoje mladine in da se bratje vodniki in sestre vodnice v polni meri zavedajo svojih sokolskih dolžnosti.

Že skoro v mračno noč se je končala telovadba, na kar so vsi telovadni oddelki prikorakali na telovadišče, da čujejo govor svojega župnega starosta br. dr. Vašiča, ki je v krasnih besedah razložil zgodovino matičnega Sokolskega društva v Novein mestu in k sklepu posvetil tudi nam Sokoličem sledeče besede: »Naša sokolska deca in naš sokolski naraščaj, ta naša avantgarda je z današnjo plemenito tekmo in s svojim popoldanskim nastopom posvedočila svojo zrelost. Pozdravljeni vi, bodoči glasniki in klicarji Sokolstva, bodite njega budni in neutrudni čuvarji, širite sokolsko

idejo v narodu, poglobite jo v ljudstvu in skrbite, da bo potrkala na duri zadnjega seljaka. Zajemajte in izčrpajte iz neskaljenega in neusahljivega vira sokolskega evangelija v čast in srečo svojo ter v blagor in prospeh prihodnjih v Jugoslaviji ujedinjenih sokolskih rodov.»

Bratje in sestre iz Karlovca in Metlike so se kmalu po končanem govoru poslovlili od nas v trdnem upanju, da se vidimo na Vidov dan na župnem zletu v Karlovcu.

Marjan.

Razvitje naraščajevega prapora v Zagorju ob Savi. Za zagorsko sokolsko mladino je bil 15. julij 1923. zgodovinski dan, ki se ga bo z veseljem in s ponosom spominjala še v pozni starosti. Zagorski sokolski naraščaj je dobil ta dan svoj lastni prapor, ki mu bo vodnik v sokolskem življenju in delovanju. Pomembna slavnost se je izvršila lepo in pokazala, kako vedo ceniti sokolsko in narodno delo ljudje, ki jim sovraštvo še ni zastrupilo duše in ki se veselijo napredka v razvoju sokolske misli v zagorski dolini. S slavnostnim razvitjem prapora je bil združen tudi zlet Posavskega okrožja Celjske Sokolske župe, ki je dobila ta dan prvi naraščajski prapor v svoji župi. Vsa društva iz tega okrožja so poslala svoje članstvo in naraščaj k razvitju, da s tem javno pokažejo bratsko ljubezen, ki naj spaja sokolska društva pri važnem in nesebičnem delu za naš narod.

Ob prvi popoldanski uri so se zbrali vsi oddelki članstva, naraščaja in dece iz Zagorja na kolodvoru, da prijateljsko sprejmejo in pozdravijo brate in sestre iz sosednjih društev, ki so iste misli prihiteli v goste. Došlo je lepo število Sokolstva, ki se je vrstilo v dolg sprevod in odkorakalo z domačo rudniško godbo na čelu v vas pred Sokolski dom. V sprevodu je bilo okoli 180 članov in članic ter preko 300 sokolske mladine. Občinstvo je na mnogih krajih viharno in navdušeno pozdravljalo sokolsko povorko, ki je pričala, da sokolska misel v Zagorju vedno bolj pridobiva trdnih tal.

Pred Sokolskim domom se je razvrstilo članstvo in naraščaj, nakar je v toplih

besedah pozdravil zbrane pripadnike Tyrševih idej br. starosta Kolbe ter poudaril velik pomen današnjega dne. Sestra kumica Poljšakova je razvila novi naraščajski prapor s primernim nagovorom na mladino. Kakor prikovane so stale vrste naraščajnikov in ponosno zrle na njihov novi prapor ter pazno poslušale krasne besede sestre kumice, ki jih je izpodbujala k vztrajnemu sokolskemu delu, lepemu vedenju in duševnemu napredku. Koncem svojega govora je privezala na novi prapor lep trak v spomin na današnje slavje. Isto sta v zvezi s kratkim nagovorom storila br. načelnik, ki je pripel trak v imenu društvenega prednjaškega zbora ter br. starosta v imenu članov in članic.

Br. starosta je izročil sedaj prapor naraščajniku praporščaku Negrotu s pozivom, da naj ga čuva kot svetinjo in pazi, da ne bo nikdar omadeževan z nesokolskimi dejanji. Ostali naraščaj pa je pozval, da priseže praporu zvestobo in da obljubi ohraniti sokolsko misel vedno čisto in gojiti narodne ideale, zlasti pa negovati bratstvo in domovinsko ljubezen. Praporščak Negro je sprejel prapor ter izrekel prisego, ki jo je vsa sokolska mladina glasno ponavljala. Godba je zaigrala državno himno. Zdaj je povzel besedo zastopnik Jugosl. Sokolskega Saveza br. Bajželj, ki je v kratkih besedah raztolmačil mladini visoki pomen sokolske misli. Za njim je nagovoril naraščaj še br. dr. Štampilhar v imenu Celjske Sokolske župe. Pri tej priliki je izročilo Sokolsko društvo Zagorje častno diplomo bivšemu dolgoletnemu starosti br. Poljšaku, ki ga je izvolilo za dobrotvornega člana, v znak zaslug, ki si jih je stekel za društvo.

Zopet se je razvil sprevod, ki se je pemikal proti Toplicam in nazaj. Na tej poti je bilo Sokolstvo živahno pozdravljeno od občinstva, ki je obsipalo sprevod s cvetjem, zastave pa z venci.

Kmalu po končanem sprevodu je pričela javna telovadba na društvenem telovadišču za Sokolskim domom. Nastopili so vsi oddelki članstva, naraščaja in dece z obveznimi župnimi vajami. Litljski moški naraščaj je izvajal »Mlade vojake«, ženska

deca pa rajalni nastop s solnčniki na pesem »Škrjanček poje«. Članice iz Zagorja so vadile prav dobro devetko, članstvo pa je nastopilo na orodju. Izmed župnih prostih vaj so uspeli najbolj proste vaje moškega naraščaja, tudi pohod in disciplina mladih telovadcev sta bila vzorna. Dobro se je odrezala tudi moška deca s prostimi vajami, enako tudi ženski naraščaj, število pa ga je bilo za okrožni nastop premalo. Ženska deca je izvajala vaje z zastavicami. Male deklice so bile zaradi velike vročine in dolgega pohoda v povorki jako utrujene, kar je vplivalo na javno telovadbo, zato so šle vaje bolj slabo in tudi skladnost ter kritje ni bilo vzorno.

Zagorsko slavje je splošno pokazalo dobre uspehe. Sokolska mladina, naši bodoči Sokoli in Sokolice, je delavna, pridna in vztrajna ter bo, ako nadaljuje to delo, dosegla one velike sokolske cilje, ki nam velijo: krepiti telo, bistriti duha in plemeniti dušo, da bo naš narod zmožen tekmovalce z drugimi močnejšimi in kulturnejšimi sosedi.

Naraščajski dan Gorenjske sokolske župe in otvoritev Sokolskega doma v Stražišču. V neposredni bližini mesta Kranj leži precej velika vas Stražišče, katere prebivalci se deloma pečajo s poljedelstvom, deloma pa pletejo iz žime sita, ki jih razpečavajo po vsem svetu. Sitarška obrt zaposluje tudi mladino v zgodnji mladosti, že majhni otroci morajo, ko pridejo iz šole, sestiti k delu, da »navlačjejo«, to se pravi, potegniti morajo drobne žime skozi nitkaste zanke, da potem odrasli delavci lahko tkejo sita, kakor tke tkalec platno. To delo sicer ni težko, toda otroci morajo biti jako pazljivi, da ne izpustijo kake zanke. Pa tudi to bi ne bilo še najhujše, toda sedeti ves prosti čas mirno pri delu, medtem ko gorko sonce tako prijetno vabi mladino na travnik, da se tam poigra, to je huda muka za male sitarčke, ki se pritajeno ozirajo skozi okno. Kdo izmed vas mladih je bolj potreben telovadbe in veselih mladinskih iger nego ti reveži, ki so tako rekoč priklenjeni v sobo in sključni ždijo pri svojem delu. — Tu, v tej

vasi so pred letom ustanovili Sokolsko društvo, da bo imela domača mladina priliko zadostiti svojim željam po telesnem gibanju. Obenem pa so takoj tudi mislili na svoj lastni dom, ker brez telovadnice je telovadba nemogoča. In res se jim je v preteku leta posrečilo postaviti sredi vasi lep Sokolski dom. Mnogo dela, truda in požrtvovalnosti je bilo treba društvenemu odboru, da je izvršil vse to v kratkem času. Starosta br. Mataje je podaril v ta namen društvu staro stavbo, ki se je preuredila v lično hišo, ostali odborniki in prijatelji Sokolstva pa so z denarnimi sredstvi, z lesom in z drugim pripomogli, da je bil Sokolski dom dovršen. Gorenjska sokolska župa je sklenila, da priredi na dan slovesne otvoritve Sokolskega doma v Stražišču zlet svojega naraščaja in naraščajsko tekmo, da pokaže v tem kraju, kako se uči in kaj dela mladina v sokolskih društvih.

V nedeljo, dne 5. avgusta 1923., so v zgodnji jutranji uri zadoneli v Stražišču veseli zvoki sokolske godbe iz Jesenic. Prikorakali so oddelki naraščaja in dece iz raznih sokolskih društev, da se udeležijo napovedane tekme. Lepo okrašeno telovadišče se je polnilo z mladimi telovadci in točno ob 7. uri se je pričel boj za čim večje uspehe pri telesnih vajah. Tekma se je vršila vzorno in hitro, tekmovalci in tekmovalke so bili dobro razpoloženi, vaje so bile lepe in primeroma težke. Nekatera društva so poslala jako dobre vežbače, ki bodo z vztrajnim vežbanjem dosegli — ko dorastejo — v članskih vrstah lepe uspehe.

Moški naraščaj je tekmoval v višjem in nižjem oddelku, in sicer v višjem 2 vrsti, v nižjem 5 vrst. Prva je bila vrsta iz Škofje Loke, ki je dosegla 87·5%, druga iz Jesenic 81·6%. Nad 80% so dosegli Ankele Viktor, Škofja Loka; Pristov Janko, Jesenice; Bokal Stanko, Jesenice; Kavčič Jože, Mavri Fran, Kavčič Pavel, Kavčič Peter vsi iz Škofje Loke. V nižjem oddelku so sledile vrste po doseženih točkah v tem-le redu: Škofja Loka, Kranj, Žiri, Kranj, Kranj. Najboljši tekmovalci so bili: Ahlin Bojan, Kranj; Mavri Maks, Škofja

Loka; Dobravec Milko, Radovljica; Pečler Jože, Škofja Loka; Ahlin Stranko, Kranj; Dernič Ivan, Radovljica.

Naraščajnice so tekmoval v enem oddelku, in sicer so bile štiri tekmovalne vrste, prva je bila vrsta iz Radovljice, potem pa tri vrste iz Kranja. Nad 80% so dosegle sledeče tekmovalke: Birtič Elka, Kranj; Vengar Zora, Radovljica; Mlakar Irma, Radovljica; Pirnat Miloša, Kranj; Birtič Slavica, Kranj; Ažman Heda, Kranj; Šter Mirka, Tržič; Drašler Pavla, Radovljica; Mali Ida, Radovljica; Petrič Marica, Kranj; Valenčič Nuša, Kranj; Nučič Jedviga, Kranj; Pegan Jelena, Radovljica; Pogačar Katrea, Radovljica; Romšak Ana, Kranj; Premru Ivanka, Kranj; Prevc Draža, Kranj; Masten Marina, Kranj; Šumi Jela, Kranj; Tome Danica, Kranj; Mišnjik Jožica, Tržič; Zupan Ana, Kranj in Čebulj Darinka, Kranj.

Po končanih tekmah in skušnjah za popoldanski nastop se je zbralo vse Sokolstvo na telovadišču, odkoder je odkorakalo v lepi povorki skozi vas k Sokolskemu domu, kjer se je vršila slavnostna otvoritev. Na čelu sprevoda so jezdili Sokoli konjeniki, tem je sledilo 6 praporov, 132 članov, 73 članic, 49 moškega naraščaja, 76 ženskega naraščaja, 128 moške in 128 ženske dece, zaključek je tvorilo 11 konjenikov v narodnih nošah. Vsa ta pestra množica se je zvrstila pred Sokolskim domom, pred katerim je stal govorniški oder. Tu je pozdravil župni starosta br. Šemrov v lepih besedah navzoče Sokole in drugo občinstvo. Delegat ministra financ br. dr. Šavnik iz Ljubljane, ki je svoja mladostna leta preživel po večini baš na onem prostoru, kjer se danes dviga ponosni Sokolski dom, je v krasnem govoru tolmačil dolžnosti, ki jih mora vršiti pravi Sokol, in velik pomen sokolskega dela za našo mladino in za naš narod. Zastopnik Saveza br. Turk je nas opominjal v svojem govoru, da si moramo okrepiti telo, ker nas čakajo še težki dnevi, zakaj ni še ujedinjjen ves jugoslovenski narod v svoji državi. Društveni starosta br. Leo Mataje je v svojem govoru omenjal pomen Sokolskega doma in izročil ključne nove stav-

be društvenemu gospodarju br. Križnarju, ki je izjavil, da hoče skrbeti, da bo novi dom služil res pravim sokolskim namenom.

Odprla so se vrata Sokolskega doma, ki so si ga navzoči ogledali. V pritličju je zračna in svetla telovadnica, ki ima v prizidku jako lep gledališki oder z novimi kulisami, v ozadju pa prostorno galerijo. Poleg telovadnice je garderoba za telovadce. V prvem nadstropju je velika društvena soba za seje in za čitalnico. V podstrešju je hišnikovo stanovanje in društvena shramba. Vsa stavba je jako lično in okusno izdelana. Da bi jo ondotna mladina prav pridno uporabljala in se v njej duševno ter telesno vežbala, je edina želja nas vseh.

Seveda se je vršila popoldne tudi javna telovadba. Naraščaj in deca obojega spola so vadili župne proste vaje, enako tudi člani in članice. Naraščaj in deca sta bila po številu precej močna, proste vaje pa so pokazale še nekatere hibe. Najboljše je vadil moški naraščaj, medtem ko se je pri drugih oddelkih pogrešalo skladnosti in kritja. Pri nekaterih vajah ženskega naraščaja so se pokazale razlike v priučnih gibih, kar bi seveda ne smelo biti. Naraščaj je nastopil tudi na orodju, in sicer moški na drogu, na dveh bradljah, na kozji in v skoku v višino, ženski naraščaj pa na bradlji. Vaje na orodju so bile dobre, le oni neizogibni veletoci, ki so za naraščaj jako neprimerni, so se, žal, tudi tukaj pojavili, pogrešali pa smo popolnoma mladinskih iger. Moški naraščaj iz Škofje Loke je nastopil z lepimi skupinami, ki so bile dobro predvajane, to so vaje za mladino, ki bi naj jih vadila tudi ostala društva poleg raznoterosti. Ženska deca iz Jesenic je prav lepo izvajala precej težke skupinske vaje s cvetnimi loki, tako da je bil vzpored mladine dokaj raznovrsten. Tudi člani so nastopili na orodju.

Gorenjska sokolska mladina je bila na svojem dnevu močno zaposlena od ranega jutra do poznega popoldneva, a je vžle temu dobro vzdržala ter s tem osvedočila, da se ne boji dela in truda, kadar gre za resno sokolsko stvar, koder je mnogokrat treba največje požrtvovalnosti in sameza-

tajejanja, če hočemo doseči vzvišene sokolske cilje, ki so vedno višji in težji, čim bolj se jim približujemo. Vztrajno delo naj pokaže pri prihodnjem naraščajevem dnevu še epše uspehe nego so bili letošnji.

Izlet sokolske mladine na Vel. Planino.

Mladinski odsek Sokolskega društva I. v Ljubljani je priredil s svojim ženskim naraščajem dvanedevni izlet na Vel. Planino pri Kamniku, in sicer dne 31. julija ter 1. avgusta 1923. Izleta se je udeležilo 16 naraščajnic, 2 vaditeljici in vodnik izleta.

Z popoldanskim vlakom smo se odpeljale iz glavnega kolodvora v Ljubljani proti Kamniku. Vodnik izleta je prijavil kamniškemu starosti br. dr. Karbi naš dohod in namen izleta. Brat starosta nam je bil jako naklonjen, podučil nas je o potu in nam priporočal, da si med potjo ogledamo na Mali Planini cerkvico sv. Primoža, ki je nastala iz bivšega paganskega svetišča, kjer so darovali staroslovanskim bogovom še naši paganski pradedje. Poslovile smo se od prijaznega br. staroste ter jo mahnile brez odmora proti Stranjam. Pri »Korlnu« smo si natočile prazne steklenice s pitno vodo in hajd, na desno v hrib. Sestra Nada nam je bila prva vodnica. Do sv. Primoža smo hodile izborno, veselo vriskajoč. Tu se je naša karavanica ustavila pri studencu, okoli katerega smo posedle, použile nekaj hrane in se napile čiste studenčnice. Po odmoru nas je večji del krenilo v stran k cerkvici, da si jo ogledamo. Žal nam je bilo, da nismo imeli nikogar, ki bi nam razložil zgodovino tega svetišča, ležečega tako visoko na krasnem razglednem kraju. Cerkvica ima na stenah starinske slike. Zadovoljne, da nas je br. dr. Karba opozoril na to posebnost, smo nadaljevale zopet pot v hrib. Prav pred mrakom smo prekoračile nekoliko nevarnejšo pot nad Malo in Vel. Planino. Brat vodnik se je jako bal pri prehodu čez ozko stezico, ki jo je po zadnjem nallivu zasul pesek, vendar je prešlo vse dobro in veselo. Znočilo se je že, ko smo prispele na Planino. Luč iz kočice Slovenskega Planinskega društva nam je bila vodnica, tja je bil cilj našega pota. Vri-

skale smo od veselja, ko smo dospele na vrh in uživale sveži zrak naših planin. V koči smo dobile mleka in čaja, vsaka pa je prigriznila še kaj, kar je imela s seboj v nahrbtniku. V koči je bilo več turistov, vendar smo dobile še nekaj prostora za ležišče. Sestra Vera je imela mesto v ženski sobi, kamor je vzela še 4 najmlajše naraščajnice, sestra Nada pa je delila skupno prenočišče z ostalimi. Zaradi majhnega prostora smo ležale stisnjene ena k drugi, saj nas je ležalo na prostoru, kjer je mesta za 4 osebe, celih 14. Do tu je bilo še vse dobro in veselo, za nas nekaj novega. Spoznale smo življenje naših hribolazcev in njih bivanje po kočah. Spale seveda nismo vso noč. Naša razposajenost, nadležen mrčes in prepevanje pastirjev so nam kratili spanje in povzročali smeh in šušljanje, kljub pozivu sestre Nade ter pretnjam br. vodnika, da naj bomo mirne. Ob pol 4. nas je že klical brat vodnik, da si ogledamo solčni vzhod. Bil je lep in veličansten pogled, nobena izmed nas še ni videla podobnega. Ker so se pričele poditi megle nad nami, šle smo nekatere iskat planink, druge pa k pastirjem po mleko. Prve smo se vrnile povsem praznih rok, druge so pa prinesle 3 latvice kislega mleka, ki smo ga imele za zajutrek. Ob polu 9. smo odšle proti Kamniški Bistrici. Med potjo smo si ogledale staje za živino in pastirske kočice. Živino smo videli že zgodaj zjutraj, ko so jo pastirji gnali na pašo. Pri neki skalnati steni nas je opomnil naš vodnik, da bi tu morale rasti planinke. Sestra Vera je takoj začela vihteti svoj daljnogled, me pa smo s prostimi očmi lovile planinke po skali. Kar se oglašila sestra Vera in prične šteti planinke, ki jih je opazila z daljnogledom. Kljub klicanju sestre Nade in br. vodnika smo se spustile v skalovje in jurišale steno. Vsi napori priti do planink so ostali brezuspešni in čakati smo morale, da je br. vodnik sam splezal na steno in nam vrgel 11 lepih planink, katere je razdelila sestra Nada med nas. Žalostne, da nismo dobile vse zaželenih gorskih cvetk, smo iskale še naprej, in posrečilo se je sestri Veri z daljnogledom ugotoviti novo gredo. Zopet je moral br. vodnik ponje. Dostop

do njih je bil jako težaven, od treh strani je poskusil priti na skalo, predno se mu je posrečilo utrgati tudi te. Presrečne in vesele smo bile, da je dobila vsaj vsaka po eno planinko. Nekatere so dobile šopke od pastirjev in drugih turistov, ki smo jih srečale. Sicer si jih pa nismo želele več. Več jih tudi ne bi hotele, ker nočemo oropati naših planin tega bisera, kakor so nas podučile sestre. Pot proti Bistrici je bila slaba in za nas dokaj naporna. Sestra Nada nas je vodila po strmi kameniti poti, zato smo prišle ožuljenih nog do razpotja »Na kopiše«, kjer smo polegle po travi ter pridno praznille nahrbtnike, bilo je že pol dne in naši želodci so bili prazni. Motrile smo svoje razbolele noge, vendar smo bile vesele in srečne, saj smo imele glavni napor za seboj, le še 3 ure dolga pot do kamniške postaje, in skoraj bomo doma. Brat vodnik je odšel z nekaterimi v kočo v Kamniški Bistrici, večina nas je pa počakala na travniku ter smo po daljšem odmoru odšle skupno proti Kamniku. V Stranjah je bil zadnji odmor, ugasile smo si žejo z vodo, nato pa hajd, na stanco v Kamnik, kamor smo prišle prav pred odhodom vlaka. Vožnja do Ljubljane je bila vesela, med prepevanjem in smehom smo dospele v mesto. Brat vodnik nas je še podučil, da si moramo, predno gremo k počitku, dobro umiti noge v topli vodi. Pri izstopu iz vlaka v Ljubljani smo visoko dvignile naše z rododendronom okrašene palice, ter se vesele poslovile in nato razkropile na svoje domove. Utisi z izleta nam ostanejo vedno v najlepšem spominu. Spoznale in vzljubile smo naše gore in naše kraje, kjer se govori naša beseda in poje naša pesem, uživale smo lepoto narave, — ponosne smo bile na našo pot. Od naših vodnic smo čule mnogo dobrega in naučile se mnogo koristnega, za kar bodi sestrama izrečena najlepša hvala. Zagotovilo, da si bomo njih nauke osvojile in se po njih ravnale, kakor je to dolžnost dobrih Sokolic, pa naj jim bo v plačilo.

Mladinski odsek pa prosimo, da nam priredi še več enakih izletov, naša hvaležnost mu je zagotovljena.

60letnica Sokolskega društva v Ljubljani. Dne 1. oktobra 1863. je bil v Ljubljani ustanovni občni zbor »Južnega Sokola«, prvega sokolskega društva na slovanškem jugu. Takoj po ustanovitvi praškega Sokola (1862. l.) se je zanesla sokolska misel med južne Slovane in dobila rodovitna tla v Ljubljani. Tu se je zbralo nekaj narodno zavednih in za slovansko misel navdušenih mož, ki so spoznali velik pomen, ki ga imajo telesne vaje v zvezi z izobrazbo za razvoj in napredek naroda. Majhna je bila izpočetka četa Sokolov — 70 članov se je udeležilo prvega občnega zbora — in težke ter naporene čase je preživel mladо društvo, toda pogumno in neustrašeno, z veliko ljubeznijo do sokolske misli in do naroda so s ponosom in s trdno vero v bodočnost delovali na svoji dobro začrtani poti prvi Sokoli. In ko jim je takratna vlada po kratkem delovanju — čez štiri leta — razpustila »Južnega Sokola«, niso klonili duhom, niso obupali in odnehali od svojih ciljev, ampak so takoj prihodnje leto ustanovili novo telovadno društvo »Ljubljanski Sokol«, ki je krepko nadaljeval započeto delo in pridobival vedno večje število pripadnikov ter se razvil polagoma v mogočno organizacijo današnjega jugoslovenskega Sokolstva. Dolžnost Sokolskega društva v Ljubljani je, da se s hvaležnostjo spominja svojega ustanovnika Južnega Sokola in onih bratov, ki so položili temeljni kamen materinemu društvu vsega Sokolstva na slovanškem jugu.

Letos 1. oktobra je minulo 60 let, odkar se je izvršil za Sokolstvo tako važen zgodovinski čin, zato je Sokolsko društvo v Ljubljani proslavilo ta spominski dan s skromnim a dostojnim slavjem, ki so se ga udeležila deloma tudi sosednja društva in oni župni zastopniki, ki so prisostvovali dne 29. septembra odborovi seji Saveza. Marljivo delovanje v telovadnici in stremljenje po vedno višjih uspehih — »večna nezadovoljnost«, kakor pravi Tyrš — sta bili od nekdaj lepi lastnosti ljubljanskega Sokolskega društva in te svoje vrline je pokazalo društvo tudi ob proslavi svoje 60letnice, ki jo je obhajalo dne 29. in 30. septembra t. l.

Začetek slavnosti je tvorila slavnostna telovadna akademija, ki se je vršila dne 29. septembra zvečer v opernem gledališču. Članstvo se je po večini udeležilo akademije v sokolskih krojih, tako da je že vnanje lice kazalo sokolsko slavo. Poleg članov, članic in naraščaja so prisostvovali akademiji tudi zastopniki civilnih in vojaških oblasti, starešinstvo Saveza in zastopniki vnanjih sokolskih žup. Gledatišče je bilo popolnoma zasedeno in slovesno razpoloženje je zavladovalo, ko je godba začela državno himno, ki jo je občinstvo stoje poslušalo. Pred zagrinjalo je stopil nato namestnik saveznega staroste dr. Gangl, ki je z občutkom in zanosom govoril lep prolog, čegar besedilo je sestavil deklamator sam in se glasi: *P e s e m j u ž n i h S o k o l o v.*

Skoz noč in mraz je priplaval klic od daljne severne strani:
»Pridružite, bratje, se jati ptic,
ki močna iz vrelca je lastne moči,
ki ljuto se bje s sovraštva viharji,
drobi okove,
naznanja dneve
življenja novega v svobóde zarji!»

Razmahnil je Sokol drzno perut,
s krvjó škropljen, od solnca obsut
nameril ponosni korak v daljavo,
od pesmi spremljan, z vihrajočo zastavo
preganjal mrakove in jačil pest,
za naroda pravdo, za dóma slavo
in za Slovanstva moč in čast
gradil je le eno vsevladno oblast:
ljubezni bratske mogočno trdnjavo!

Oj, bedniki vsi, ki ste suženjstva plen,
moža ništa vredna jokavost in vzdih!
Iz globine nam duš razviharjenih
pogum se dviga, v spoznanju kaljen,
da sami smo svoje usode zidarji,
svoje zemljé lastniki, stražarji,
kreposti lastnih gradniki, grobarji...
Plameni so v prsih, v rokah je meč —
in pride naj, reče naj, kdo je več!

V sinjini daljin oči si mijemo,
prodíramo mreže zavodnih slepih,
s trobojnim praporom zemljo krijemo,

in kamor je planil val naših sil,
tam vekomaj naša je, naša lastnina!
In naj jo upleni, kdorkoli se drzne,
nasilja pohlep mu do smrti umrzne,
ko meča zabliska se ostrina,
ki brusí ga naroda besna nevolja,
ki gleda préstol svojega kneza
v ravnini Gosposvetskega polja,
ki jo krepi in razvema peza
težav in bridkosti verig pretrdih
po Istri in Krasu, v Goriških brdih!

Nam vsako srce je svet oltar,
ki v njega ne sme laž in krivica:
in ako mi v duši besni vihar,
besni zato, da zmaga resnica,
ki naj se iz srca v srce prelje,
mladenkam, mladeničem v delih klje,
odmeva iz vsake njih besede,
nasé ponosna vabi poglede,
vsakogar, ki je lepote željan!
Na čelu naše očetnjave
simbol bogastva in veljave:
v zlató je biser zakovan!

A mi, v Sokolu možjé in žené,
utrjeni v delu, v zvestobí vzgojeni,
pokorni zapovedi smo le eni:
domovju razum, srce in roké!
Nikomur robovi, a vsakemu vdani,
kdor sebe zastavlja splošni koristi,
in plemiči v mislih, v dejanjih čisti,
po svobodni volji smo izbrani,
da z vzletom duha in s silo teles
v Sokolstvu kujemo sveto vez
med hčerami in sinovi Slovanstva!
Trepet sovragu, sirotnikom ščit —
tako pohod nam je zmagovit
v blestečo dobo našega poslanstva!

Iz naše zavesti plava klic
in brate in sestre bodreč budi:
Pridružite vsi se jati ptic,
ki močna iz vrelca je lastne moči,
ki bje s strasti se, sovraštva viharji,
drobi okove,
ustvarja dneve
življenju novemu v svobóde zarji!

Po končanem prologu so se pričele
telovadne točke, ki so bile izvedene s takó
popolnostjo, točnostjo in skladnostjo,

kakor si boljše težko predstavljamo. Prve so nastopile članice v belih oblekah s telovadnim plesom na skladbo K. Matějovca, vaje je sestavil savezni načelnik in duša društva, br. dr. Murnik. Njim je sledil moški naraščaj v oblekah španskih torevrov in izvajal telovadni ples na koračnico iz opere Carmen, sestava br. Murnika. Točko so morali ponavljati. Nastopile so članice v telovadnih krojih z vajami na dveh bradljah, ki sta imeli neenako visoki lestvini. Za njimi zopet članice s telovadnim plesom s sneženimi kepami; kar je bila od vsega vzporeda ena najboljših in najlepših točk. Telovadke so imele črne telovadne kroje. Moški naraščaj je nato skakal iz naskočne deske v višino in dosegel lepe uspehe. Trije skakači so izvajali skok s tako preciznostjo in eleganco, da jih je občinstvo res občudovalo. Zdaj so nastopili člani in članice skupno s telovadnima plesoma na valček iz »Fausta« in na barkarolo iz »Hoffmannovih pripovedk«. Zopet brezhibno, barkarola še boljša nego valček. Vrsta petih članov je izvajala vrhunške vaje na drogu. Ob krasni sceneriji — v ozadju vrh Triglava, pod njim planina s pastirskimi kočami — je nastopil ženski naraščaj v narodnih nošah z zavijačami na glavi ter ob zvokih godbe izvajal nad vse ljubko in točno znano telovadno skladbo »Po jezeru«. Brez skrbi lahko trdimo, da je ta točka občinstvu najbolj ugajala, zato viharno odobravanje ni poleglo prej, da so deklice ponovile to točko. »Naprej« je telovadil moški naraščaj brez napak. Obe telovadni skladbi »P« jezeru« in »Naprej«, ki sta bili pred časem še za člane in članice težki vaji, je tokrat zmogel naraščaj. In kako! Nova, doslej še ne izvajana kombinacija je bil bojni ples na skladbo Ivana Zajca »U boj!«, sestavil br. dr. Murnik. Tudi to težko in komplicirano vežbo je predelal moški naraščaj prav dobro. Zaključek akademije je tvorila telovadna alegorija na pesem »Slovenec, Srb, Hrvat«. Pri tej točki so končno nastopili na odru vsi oddelki članstva, naraščaja in dece ter se s svojimi drapori poklonili pred kraljevim kipom, ki je stal v ozadju na s trobojnicami in zelenjem okrašenem podstavku.

S to telovadno akademijo je ljubljansko Sokolsko društvo najdostojneje proslavilo svojo 60letnico in dokazalo, da delo 60tih let ni bilo zaman, ampak je rodilo velike uspehe, ki jih hoče društvo v prihodnje še povečati.

Po akademiji se je vršil v Kazini pozdravni večer. Podstarosta Sokolskega društva br. Kajzelj je prisrčno pozdravil zastopnike sokolskih žup in Saveznega starešinstva ter oba najstarejša Sokola br. Petra Grasellija in Frana Drenika, ki sta bila soustanovnika »Južnega Sokola«. Spominjal se je tudi tretjega soustanovitelja br. Rajmunda Ravniharja, ki so ga baš ta dan popoldne položili k večnemu počitku. Br. Peter Graselli je v svojem nagovoru poudaril, da ustanovitelji Južnega Sokola pred 60. leti niso slutili, da bo Sokol tako napredoval in se tako povzdignil. Zasluga za to pa gre brezdvomno starosti br. dr. Murniku, kar so pokazali uspehi nocojšnje akademije. Govorili so še bratje dr. Lazar Car iz Zagreba, Gjurjo Paunković iz Beograda ter dr. Puc in dr. Triller iz Ljubljane, vsi so poudarjali lep napredek, ki ga je doživel Sokolsko društvo v Ljubljani in s tem celokupno jugoslovensko Sokolstvo.

V nedeljo dopoldne se je vršil v okusno okrašeni društveni telovadnici v Narodnem domu slavnostni občni zbor pod predsedstvom staroste br. dr. Murnika. Občnega zbora se je udeležilo veliko število članstva in zastopniki raznih društev. Navzoč je bil tudi zastopnik Nj. Vel. kralja Aleksandra komandant dravske divizije, polkovnik Vučković. Starosta br. dr. Murnik se je spominjal najprej prvega Sokola kralja Aleksandra, ki je povsod med prvimi borci za sokolsko in narodno delo, dalje je omenil zaslužene brate, ki so v pretekli dobi požrtvovalno delovali v društvu. Očrtal je delo zadnjih desetih let in se dotaknil tudi bodočnosti. O sokolskem naraščaju je rekel: Z vztrajnim vsakdanjim delom si društvo vzgaja tudi številen naraščaj obojega spola. Z vnemo in velikim uspehom se naš naraščaj udeležuje sokolskega dela. Ponosni smemo biti nanj, veseli smo ga in prepričanje imamo, da bo ta naraščaj, ko doraste, v dosedanjih sme-

reh in po dosedanjih preizkušenihi metodah vodil naše društvo naprej do še večjih napredkov in uspehov v bodočnosti.

Ko so govorili še vladni zastopnik dr. Goršič, Savezni starosta br. dr. Ravnihar, zastopnik Glasbene Matice dr. Žirovnik in zastopnik Čehov br. Ružička, je gospa Franja dr. Tavčarjeva v imenu narodnega ženstva izrekla željo, da bi društvo tudi v bodoče tako napredovalo kakor doslej ter v znak tesnih idejnih vezi med Sokolstvom in narodnim ženstvom pripela na društveni prapor srebrno ploščico z napisom: 1863—1923. Ljubljansko narodno ženstvo nasledniku Južnega Sokola ob 60letnici.

Po zaključku občnega zбора se je zbralo Sokolstvo na vrtu Narodnega doma ter je v lepem sprevedu korakalo po mestu, prijazno in navdušeno pozdravljeno od obilnega občinstva. Povorke se je udeležilo lepo število članov, članic ter naraščaja obojega spola. V povorki sta se peljala tudi Sokola veterana br. Graselli in br. Drenik.

V nedeljo popoldne se je ponovila telovadna akademija v opernem gledališču. Tudi tokrat je bilo gledališče polno in so vse točke vzporeda bile izvajane z največjo popolnostjo.

Slavje 60letnice Sokolskega društva je uspelo častno in impozantno. Želimo, da se uresničijo besede, ki jih je izgovoril na slavnostnem občnem zboru starosta br. dr. Murnik o naraščaju.

Nove knjige.

Milena Gruborova: Ritmičke vežbe za žensku decu po H. Mokranjčevoj rukoveti. Glasbo složio Ivo Muhvič. Cena 30 Din. — Načelnica sestra Milena Gruborova iz Sokolskega društva v Dvoru na Hrvaškem je sestavila lične in primerne vaje za žensko decu, ki se izvajajo z godbo in petjem. Društvom, ki imajo žensko decu, bodo te vežbe jako dobro služile pri nastopih na akademijah in drugih sokolskih prireditvah. Klavirska partitura in besedilo vežb se dobi pri sestri Gruborovi.

Josip Stritar: Izbrani spisi za mladino. Priredila Fr. Erjavec in Pav. Flere. Z risbami okrasil Saša Šantel. Izdala, natisnila in založila Učiteljska tiskarna. Cena elegantno vezani knjigi 60 Din.

Maurice Maeterlinck: Modra ptica. Čarobna pravljica v šestih dejanjih in dvanajstih slikah. Prevedel Josip Bernot. Tisk in založba Učiteljske tiskarne v Ljubljani. Cena 16 Din.

Fran Erjavec: Kitajske narodne pripovedke. Izdala, natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena 26 Din.

Manica Komanova: Narodne pravljice in legende. Tisk in založba Učiteljske tiskarne v Ljubljani. Cena 18 Din.

Naštete štiri knjige spadajo med najnovejšo in najboljšo mladinsko literaturo, zato jih najtopleje priporočamo sokolskemu naraščaju in sokolskim mladinskim odsekom, da si jih nabavijo za svoje knjižnice.

Jugoslovenski Sokolski Savez razpisuje

natečaj

za osnutek znaka sokolskemu naraščaju. Znak naj bo velik 15×15 ali 15×20 mm v kakršnikoli obliki in naj odgovarja sokolski ideji ter naj bo primeren za sokolsko mladino.

Osnutke v mavcu (povečana oblika) je vposlati do 30. novembra t. l. starešinstvu Jugoslovenskega Sokolskega Saveza, Ljubljana, Narodni dom.

Osnutke bo presodila v to določena jury. Za sprejeti osnutek je določena nagrada Din 5.000.—.

V Ljubljani, dne 12. oktobra 1923.

Starešinstvo J. S. S.